ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 32.

Ο ΧΡΥΣΟΓΥΨ.

Τον πρῶτον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ὀρνέων κατέχει ὁ ἀετὸς, ὄχι ὡς δυνατώτερος τοῦ γυπὸς ἢ μεγαλήτερος, ἀλλ' ὡς γενναιότερος καὶ τολμηρότερος. Ὁ ἀετὸς δὲν συγκαταβαίνει ποτὲ εἰς θνησιμαῖα, πλὴν ὅταν ἡ πεῖνα τὸν βιάσῃ, καὶ οὐδέποτε κατατρώγει πλὴν ὅσα αὐτὸς διώξας κατέλαβεν. Ὁ γὺψ, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔχει ἄκοσμον ἀδηφαγίαν, καὶ σπανίως διώκει τὰ ζωντανὰ, ὅταν εὑρίσκῃ ψοφημένα. Ὁ μὲν ἀετὸς ἀπαντᾶ καὶ ἀντιστέκεται μόνος εἰς τὸν ἐχθρόν του· ὁ δὲ γὺψ, ὅταν περιμένῃ ἀντίστασιν, ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν ὁμοει-

δῶν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀνάνδρου συμμαχίας αἰσχρῶς τὸ θήραμα κατατροπόνει. Σῆψις καὶ δυσωδία ἑλκύουν, ἀντὶ ν' ἀποδιώκωσι τὸν γύπα· μεταξὺ τῶν ὀρνέων εἶναι αὐτὸς ὅ,τι μεταξὺ τῶν τετραπόδων ὁ θὼς καὶ ἡ ὕαινα, οἵτινες εὐωχοῦνται ἀπὸ τὰ θνησιμαῖα, ἕως καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκχώνοντες.

Τοὺς γύπας διακρίνει ἀπὸ πᾶν εἶδος ἀετῶν ἡ γυμνότης τῶν ἀπτέρων κεφαλῶν καὶ τραχήλων, ὅπου δὲν φύεται παρὰ μικρός τις χνοῦς, ἢ ὀλίγαι τινὲς ἀραιαὶ τρίχες. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέχουν περισσότερον· οἱ ὄνυχες εἶναι βραχύτεροι, καὶ ὀλιγώτερον ἀγκιστρωτοί· τὸ ἔνδοθεν τῆς πτέρυγος εἶναι μὲ παχύ τι πτίλον ἐσκεπασμένον· ἡ στάσις αὐτῶν δὲν εἶναι τόσον ὄρθιος, ὡς ἡ τοῦ ἀετοῦ· ἡ δὲ πτῆσις δυσκολωτέρα καὶ βαρυτέρα.

Τῶν γυπῶν ὑπάρχουν διάφορα εἴδη, ὁ χρυσοῦς, ὁ στακτόχροος, καὶ ὁ μελάγχροινος, εἰς τὴν Εὐρώπην· ὁ κηλιδωτός, καὶ ὁ μέλας, εἰς τὴν Αἴγυπτον· καὶ ὁ πωγωνίας, ὁ Βραζιλιανός, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν γυπῶν, εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν. Ὅλοι δ' ἔχουν τὴν αὐτὴν φύσιν, ὄντες ἐξίσου ὀκνηροί, ἁρπακτικοί, καὶ ἀκάθαρτοι.

Πρώτιστος ἁπάντων φαίνεται ὁ Χρυσογὺψ, ὅστις κατὰ πολλὰ ὁμοιάζει τὸν χρυσάετον, εἶναι ὅμως μεγαλήτερος. Ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ ῥάμφους ἕως τὴν ἄκραν τῆς οὐρᾶς ἔχει δύο πηχῶν μῆκος· τὸ κάτω μέρος τοῦ τραχήλου, στήθους, καὶ γαστρὸς εἶναι κοκκίνου χρώματος, ἀμυδροτέρου γινομένου ἐπὶ τῆς οὐρᾶς, βαθυτέρου δὲ σιμὰ τῆς κεφαλῆς. Τὰ πτερὰ εἶναι μαῦρα ἐπὶ τῶν νώτων· ἐπὶ δὲ τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς κιτρινωποῦ μελαγχροίνου. Ἄλλων εἰδῶν γύπες διαφέρουν μὲν ἀπὸ τοῦτον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος· ἀλλ' ἅπαντες χαρακτηρίζονται δυνατὰ ὑπὸ τῶν γυμνῶν κεφαλῶν, καὶ τοῦ ῥάμφους, εὐθέος μὲν εἰς τὴν ἀρχήν, ἀγκιστρωτοῦ δὲ εἰς τὴν ἄκραν. Ἔτι μᾶλλον διακρίνονται ἀπὸ τὰς φυσικὰς αὐτῶν διαθέσεις, αἵτινες, ὡς προείπαμεν, εἶναι ἡ σκληρότης, ἡ ἀκαθαρσία, καὶ ἡ ὀκνηρία.

Ὁ ὄρνις οὗτος εἶναι μὲν κοινὸς πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, κοινότερος δὲ εἰς τὴν Ἀμερικήν. Κατὰ τὴν Αἴγυπτον, Ἀραβίαν, καὶ ἄλλα πολλὰ βασίλεια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, οἱ γύπες εὑρίσκονται πολυπληθέστατοι. Εἰς τὴν Αἴγυπτον μάλιστα χρησιμεύουν παραπολὺ, κατατρώγοντες θνησιμαῖα καὶ δυσωδίας, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο ἀλλέως νὰ μολύνωσι καὶ νὰ φθείρωσι τὸν ἀέρα. Συνήθως βλέπονται μετὰ τῶν ἀγριοσκύλων τοῦ τόπου, ἀταράχως ἀπὸ πτῶμά τι συνευωχούμενοι. Μάχας δὲν προξενεῖ ἡ ἀλλόκοτος αὕτη συντροφία· οἱ ὄρνεις καὶ τὰ τετράποδα συγκατοικοῦν φιλικῶς, καὶ μεγάλη ἁρμονία ὑπάρχει μεταξύ των. Φαίνεται δὲ τόσον μεγαλήτερον τὸ θαῦμα τοῦτο, καθόσον καὶ τὸ φιλάρπαγον ἀμφοτέρων εἶναι ὑπερβολικὸν, καὶ ἄκρα ἡ ἰσχνότης αὐτῶν, προερχομένη ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ἴσως καὶ τῆς ἀθλίας τροφῆς μὲ τὴν ὁποίαν ζῶσι.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν διάγουν σχεδὸν τὸν αὐτὸν βίον. Ὅπου ἴδωσιν ὑπάγοντας τοὺς κυνηγοὺς, οἵτινες ἐκεῖ θηρεύουν τὰ κτήνη μόνον διὰ τὰ δέρματα, ἀκολουθοῦν ἐξοπίσω οἱ ὄρνεις οὗτοι· περιίπτανται ὀλίγον ἀπέχοντες, καὶ, ὅταν ἴδωσιν ἐκδαρμένον καὶ παραιτημένον τὸ ζῶον, ἀνακράζουν εἰς ἀλλήλους, χύνονται κατὰ τοῦ πτώματος, καὶ ἐν ἀκαρεῖ γυμνόνουν τὰ κόκκαλα, καθαρίζοντες αὐτὰ, ὡς νὰ εἶχαν ξεσθῆν μὲ μάχαιραν.

Εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, δεικνύουν ἔτι μεγαλητέραν ἐπιδεξιότητα εἰς τὰς ἀνατομικὰς μεθόδους των. 'Πολλάκις ἴδα,' λέγει ὁ Κόλβεν, 'τίνι τρόπω ἀνατέμνουν τὸ νεκρὸν σῶμα· λέγω ἀνατέμνουν· καθότι οὐδεὶς τεχνίτης ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ αὐτὸ ἁρμοδιώτερα. Ἔχουν μίαν θαυμαστὴν μέθοδον τοῦ νὰ διαχωρίζωσιν ἀπὸ τὰ κόκκαλα τὴν σάρκα, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ν' ἀφίνωσιν ἀκέραιον τὸ δέρμα. Ὅταν πλησιάσῃ τις τὸ πτῶμα, δὲν στοχάζεται αὐτὸ στερημένον ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν του· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἐξετάσῃ προσεκτικώτερα, δὲν εὑρίσκει εἰμὴ δέρμα καὶ κόκκαλον. Ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκτελοῦν τοῦτο, εἶναι ὁ ἑξῆς· πρῶτον κάμνουν ἄνοιγμα εἰς τὴν γαστέρα τοῦ ζώου, ὅθεν ἐξάγουν καὶ ἀδηφάγως χάπτουν τὰ ἐντόσθια· ἔπειτα, εἰσερχόμενοι εἰς τὸ γενόμενον κοῖλον, διαχωρίζουν ἀπὸ τὰ ὀστᾶ τὴν σάρκα, χωρὶς κἂν νὰ ἐγγίξωσι τὸ δέρμα. Συμβαίνει πολλάκις, βοῦς ἐπιστρέφων μόνος ἀπὸ τὸ ἄροτρον εἰς τὸ κτηνοστάσιον, νὰ πλαγιάσῃ καθ' ὁδόν· τότε, ἂν οἱ γύπες τὸν παρατηρήσωσι, πίπτουν μανιωδῶς κατεπάνω αὐτοῦ, καὶ κατατρώγουν ἀναποφεύκτως τὸ δύστηνον ζῶον. Κἄποτε ἐπιχειροῦν κατ' αὐτῶν ἐνῷ βόσκονται εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἑκατὸν ἢ καὶ πλειότεροι διαμιᾶς καὶ συνάμα ἐφορμῶντες.'

'Τὰ θνησιμαῖα,' γράφει ἄλλος περιηγητὴς, 'ἑλκύουσι τοὺς γύπας, μακρότατα εὑρισκομένους. Τερπνὸν εἶναι νὰ θεωρῇ τις αὐτοὺς, ὅταν τρώγωσι, μαχόμενοι κἄποτε συναλλήλως. Πολλάκις ἀετὸς καθίζει πρῶτον εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην, καὶ ἀναγκάζει τοὺς γύπας νὰ στέκωσιν ἀπομεμακρυσμένοι ἕως νὰ τελειώσῃ· τότε δὲ πίπτουν εἰς τὸ ἀπολειφθὲν μὲ θαυμαστὴν ὄρεξιν. Τόσον ὀξεῖαν ὄσφρησιν ἔχουν οἱ ὄρνεις οὗτοι, ὥστε, καθὼς πέσῃ πτῶμα, καὶ ἂν οὐδεὶς ἐφαίνετο ἀρχήτερα, βλέπονται πολλοὶ πανταχόθεν ὁρμῶντες κατ' αὐτοῦ.' Ἄλλοι ὅμως φρονοῦν ὅτι ὁδηγεῖται εἰς τὸ θνησιμαῖον ὁ γὺψ ὄχι ἀπὸ τὴν ὄσφρησιν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὀξυδέρκειαν· καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἀναφέρουν ὅτι ψοφίμιον περικλεισμένον εἰς καλάθιον, ὅθεν ἐλευθέρως ἠμπόρουν νὰ ἐξέρχωνται τὰ μιάσματα, δὲν ἐφείλκυσε κἀνένα, μὴ βλεπόμενον· ἀφοῦ ὅμως ἐξεσκεπάσθη, πάμπολλοι εὐθὺς ὥρμησαν πρὸς αὐτό.

Ὑποθέτουν τινὲς, ὅτι δὲν τρώγουν τίποτε ζωντανόν· ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει μόνον ὅταν δὲν ἐμποροῦσι· διότι, ἂν εὕρωσιν ἀρνία, δὲν δείχνουν εἰς αὐτὰ τὸ παραμικρὸν ἔλεος· πολλάκις δὲ ἁρπάζουν καὶ ὄφεις. Ὁ τρόπος τῶν ὀρνέων τούτων εἶναι νὰ καθίζωσι, διάφορα ὁμοῦ, εἰς τὰς παλαιὰς πεύκας καὶ κυπαρίσσους, ὅπου ἐξακολουθοῦν ὥρας τινὰς, μὲ τὰς πτέρυγας ἀνεωγμένας. Κοινῶς δὲν ἔχουν δειλίαν, οὔτε φοβοῦνται κίνδυνον, ἀλλ' ἀφίνουν ἀνθρώπους νὰ πλησιάζωσι, καὶ μάλιστα ὅταν τρώγωσι.

Ἡ ὀκνηρία, ῥυπαρότης, καὶ ἀδηφαγία τῶν πτηνῶν

τούτων καταντοῦν σχεδὸν ἀπίστευτα. Εἰς τὴν Βραζιλίαν, ὅπου εὑρίσκονται πολυπληθῆ, ὅταν καθίσωσιν ἐπί τινος πτώματος, τὸ ὁποῖον δύνανται ἀνενοχλήτως νὰ κατασπαράξωσι, τόσον ὑπεργεμίζουν τὸν στόμαχον, ὥστε δὲν ἐμποροῦν νὰ πετάξωσιν, ἀλλὰ τρέχουν πηδῶντα ὅταν διώκωνται. Πάντοτε πετοῦν βραδέως, καὶ σηκόνονται ἀπὸ τὴν γῆν μὲ δυσκολίαν· ἀλλ' ὅταν ὑπερφάγωσιν, εἶναι παντάπασιν ἀβοήθητα· δὲν ἀργοῦν ὅμως ν' ἀποβάλωσι τὸ φορτίον των, καθότι ἔχουν μέθοδον τινὰ τοῦ ἐξεμεῖν ὅσα κατέφαγαν, καὶ τότε πετοῦν πλέον εὐκόλως.

Ἡδονικὸν εἶναι πάντοτε νὰ βλέπῃ τις ἐχθροπραξίας μεταξὺ μισητῶν ἢ βλαβερῶν ζώων. Ἀπ' ὅλα δὲ τὰ ζῶα δὲν ὑπάρχουν ἐχθρικώτερα εἰς ἄλληλα παρὰ τὸν γύπα τῆς Βραζιλίας καὶ τὸν κροκόδειλον, ὅστις ἐκεῖ αὐξάνει ἕως δώδεκα πήχεις. Ἡ θήλεια τοῦ φοβεροῦ τούτου πλάσματος γεννᾷ τὰ ὠά της ἑκατὸν ἕως διακόσια τὸν ἀριθμὸν εἰς τὰς ἄμμους, ἐπὶ ὄχθης ποταμοῦ, ὅπου ἐκκολάπτονται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Λαμβάνει δὲ πᾶσαν προφύλαξιν νὰ κρύπτῃ ἀφ' ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐναποθέτει τὸ βάρος της. Πολλάκις ὅμως ἀρκετοὶ γύπες κάθηνται σιωπηλοὶ καὶ ἀόρατοι ἐπὶ τῶν κλάδων γειτονικοῦ τινὸς δάσους, βλέποντες τὰς ἐργασίας τῆς κροκοδείλου, μὲ τὴν εὐάρεστον ἐλπίδα μελλούσης ἁρπαγῆς. Περιμένουν ὑπομονητικῶς ἕως νὰ γεννήσῃ ἡ κροκόδειλος ὅλον τὸν ἀριθμὸν τῶν ὠῶν, ἕως νὰ σκεπάσῃ αὐτὰ μὲ τὴν ἄμμον, καὶ ν' ἀποσυρθῇ ἐξ αὐτῶν. Τότε, ὅλοι ὁμοῦ, ἐνθαρρύνοντες εἰς τὸν ἄλλον διὰ κραυγῶν, χύνονται κατεπάνω τῆς φωλεᾶς, ἀφαιροῦν εἰς μίαν στιγμὴν τὴν ἄμμον, καὶ κατατρώγουν ἀνηλεῶς ἅπασαν τὴν γενεάν.

Ἂν καὶ ἦναι τρισαθλία ἡ τῶν ζώων τούτων σὰρξ, ἔτυχεν ὅμως νὰ τὴν ἀπογευθῶσιν ἄνθρωποι, ἀπὸ τὴν πεῖναν βιασμένοι. Ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ τι ἰσχνότερον, ἰνωδέστερον, ναυτιωδέστερον, καὶ ἀνοστότερον. Ματαίως τοῦ ἀπεκόπησαν τὰ ὀπίσθια, ἀφοῦ ἐφονεύθη· ματαίως ἐπλύθη τὸ σῶμα, καὶ ἀρώματα συνεμίχθησαν διὰ νὰ ὑπερβῶσι τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀσμήν· διαφυλάττει ἀκόμη τὴν δυσωδίαν καὶ γεῦσιν τῶν θνησιμαίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο, καὶ ἐξαποστέλλει βρῶμον ἀνυπόφορον.

Τὰ πτηνὰ ταῦτα, τοὐλάχιστον τὰ Εὐρωπαϊκὰ, γεννοῦν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τότε δύο μόνον ἢ τρία ὠά. Τὰς φωλεὰς αὐτῶν κατασκευάζουν εἰς δυσβάτους κρημνοὺς, καὶ εἰς τόπους τόσον ἀπομεμακρυσμένους, ὥστε δυσκόλως εὑρίσκονται. Ὡς ἐπιτοπλεῖστον διατρίβουν εἰς τὰ ὄρη ὅπου γεννῶνται, καὶ σπανίως καταβαίνουν εἰς τὰς πεδιάδας, ἐκτὸς ἀφοῦ ἡ δριμύτης τοῦ ψύχους ἐξορίσῃ πᾶν ἄλλο ζῶον ἀπὸ τὰ φυσικά των καταγώγια· τότε κατερχόμενοι ἀπὸ τὰ ὕψη των, ἐκθέτονται εἰς τοὺς κινδύνους ὅσους ἀναγκαίως ἀπαντῶσιν εἰς πλέον καλλιεργημένας χώρας. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χιόνος καὶ τοῦ πάγου δὲν εὑρίσκονται ἀρκετὰ πτώματα, ἁρπάζουν λαγωοὺς, ὄφεις, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο μικρὸν κυνήγιον προφθάσωσιν ἢ νικήσωσι.

ΟΙ ΑΓΡΙΟΠΑΙΔΕΣ.

Κατα καιροὺς καὶ κατὰ τόπους εὑρέθησαν εἰς μοναξίαν παῖδες, διάγοντες βίον κτηνώδη, μὴ δυνάμενοι νὰ κοινοποιῶσι διὰ γλώσσης τὰς ἰδέας των, καὶ παντάπασιν ἀγνοοῦντες τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα τῆς ἀνθρωπότητος. Χρησιμεύουν δὲ μεγάλως τὰ περὶ αὐτῶν ὡς δεικνύοντα, πόσον ἐξευτελισμένη καὶ ἀθλία εἶναι ἡ κατάστασις ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς δὲν ἐμορφώθη διὰ τοῦ παραδείγματος ἄλλων, οὐδ' ἔλαβεν ἠθικήν τινα ἢ πνευματικὴν καλλιέργειαν. Δύο τοιαῦτα ὑποκείμενα, τὰ γνωστότερα, ἐχρημάτισαν Πέτρος ὁ Ἀγριόπαις, καὶ ὁ ἐξ Αὐειρῶνος Ἀγριάνθρωπος, οἵτινες πιθανὸν μὲν νὰ ἦσαν ἐκ γενετῆς φρενόληπτοι, ηὔξησεν ὅμως καὶ ἡ θηριώδης ζωὴ τὰ νοητικά των ἐλαττώματα.

Τὸν Ἰούλιον, 1724, ὁ Jurgen Meyer, κάτοικος τῆς Χάμελν, κωμοπόλεως εἰς τὴν Ἀνοβέραν, εὕρηκεν εἰς τὸν ἀγρόν του γυμνόν τινα μελάγχροινον, μελανότριχα παῖδα, τὸ φαινόμενον δωδεκαετῆ, καὶ διόλου ἄφωνον. Ἀπό τινα μῆλα, τὰ ὁποῖα τὸν ἐδείχθησαν, δελεασθεὶς, ἠκολούθησε τὸν ἄνθρωπον ἕως μέσα εἰς τὴν πόλιν· ἐβάλθη δὲ, ἀσφαλείας χάριν, εἰς νοσοκομεῖόν τι, ἐκ διαταγῆς τοῦ πολιτάρχου. Ὁ Πέτρος (ἐπειδὴ οὕτω τὰ παιδία ὠνόμασαν αὐτὸν ὅτε πρῶτον ἐφάνη εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ τοῦ ἀπέμεινε μέχρι θανάτου τὸ ὄνομα) ἐφέρετο κατὰ πρῶτον κτηνωδῶς πως, ζητῶν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ θύρας καὶ παράθυρα, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὰ γόνατα καὶ τοὺς ἀγκῶνάς του, καὶ κυλιόμενος ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευρὰν ἐωσοῦ ἀπεκοιμᾶτο. Ψωμίον δὲν τὸν ἤρεσκεν, ἀλλὰ προθύμως ἐξεφλούδιζε χλωρὰ ξύλα, καὶ κατεμάσσει τὸ φλούδιον διὰ τὸν χυμόν· ἔκαμνε δὲ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς λαχανικὰ, χόρτα, καὶ εἰς τὰ ἐξώφλοια τῶν φασήλων. Μετ' ὀλίγον ἔμαθε νὰ διάγῃ κοσμιώτερα, κ' ἔλαβεν ἄδειαν νὰ περιφέρεται εἰς τὴν πόλιν. Ὁπότε τὸν ἔδιδαν τίποτε φαγητὸν, ὠσφραίνετο πρῶτον αὐτὸ, ἔπειτα δὲ τὸ ἔβαλλεν εἰς τὸ στόμα, ἢ τὸ ἀπέρριπτε σείων τὴν κεφαλήν του. Ταὐτοτρόπως ὠσφραίνετο τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων, ἔπειτα δὲ ἐκτύπα τὸ στῆθός του, ἂν εὐηρεστεῖτο· εἰ δὲ μὴ, ἔσειε τὴν κεφαλήν. Ὅτε τὸν ἤρεσκέ τι ἐξαιρέτως πως, ὡς φάσηλοι, πίσα, συκάμινα, ὀπῶραι, καὶ μάλιστα κρομμύδια καὶ κάρυα, ἐδείκνυε τὴν εὐχαρίστησιν, κτυπῶν κατ' ἐπανάληψιν τὸ στῆθος.

Ὅτε πρῶτον ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν πέδιλα, ἐδυσκολεύετο νὰ περιπατῇ· ἀσμένως δ' ἐκβάλλων αὐτὰ, περιέτρεχεν ἐξυπόλυτος. Ἐπίσης δυσηρεστεῖτο νὰ καλύπτῃ τὴν κεφαλήν· ἔχαιρε δὲ πολὺ ῥίπτων εἰς τὸν ποταμὸν ὅ,τι καπέλλον τὸν ἐχαρίζετο, καὶ βλέπων αὐτὸ φερόμενον εἰς τὰ κάτω ὑπὸ τοῦ ῥεύματος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐσυνείθισε τὰ ἐνδύματα. Ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὄσφρησις αὐτοῦ ἦσαν ὀξύταται.

Τὸν Ὀκτώβριον, 1725, μετεφέρθη ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α'. εἰς τὴν πόλιν Ἀνοβέραν, ὅθεν ἐπέμφθη μετὰ βασιλικοῦ ὑπηρέτου εἰς Λονδῖνον κατ' ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς ἔτους, καὶ παρεδόθη εἰς τὴν φρον-

τίδα τοῦ ἰατροῦ Arbuthnot. Ὅτε πρῶτον εὑρῆκαν αὐτὸν, εἶχε μικρόν τι κλάσμα χιτῶνος περὶ τὸν τράχηλον· ἡ δὲ λευκότης τῶν μηρῶν, παραβαλλομένη μὲ τὰς μελαγχροίνους κνήμας του, ἀπεδείκνυεν ὅτι πρέπει νὰ ἐφοροῦσε βρακία, ἀλλ' ὄχι κάλτας. Ἡ γλῶσσά του ἦτο μεγάλη καὶ δυσκίνητος· ὅθεν χειροῦργός τις ἐστοχάσθη ν' ἀπολύσῃ αὐτὴν, κόπτων τὸν γλωσσοδέτην· ἀλλὰ δὲν ἐξετέλεσε τὴν ἐργασίαν. Πρὸς δὲ τούτοις, πορθμεῖς τινὲς, καταβαίνοντες τὸν ἐκεῖ ποταμὸν Οὐέσεραν, εἶχαν ἰδεῖν εἰς διάφορα μέρη ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ πτωχόν τινα γυμνὸν παῖδα, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ εἶχαν δώσειν φαγητόν· καὶ τέλος, ἐξηκριβώθη ὅτι χηρευμένος τις εἶχε βωβὸν τέκνον, τὸ ὁποῖον, χαθὲν εἰς τὰ δάση τὸ 1723, ἐπέστρεψε πάλιν, ἀλλὰ μετὰ τὸν δεύτερον γάμον τοῦ πατρός του ἀπεδιώχθη ἐκ νέου ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς. Ἀφοῦ ἔμεινε χρόνον τινὰ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ ἰατροῦ, ἐπληροφορήθησαν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βελτιωθῇ, ὅτι πραγματικῶς ἦτο φρενοβλαβής· ἐβάλθη ἔπειτα σιμὰ εἰς γεωργόν τινα, μὲ τὸν ὁποῖον συνεκατοίκησε μέχρι θανάτου, συμβάντος τὸ 1785.

Ὁ Πέτρος ἦτο μεσαίου ἀναστήματος, τὸ φαινόμενον εὔρωστος καὶ ἰσχυρὸς, καὶ μὲ καλὴν γενειάδα. Ἔτρωγε τὰς συνήθεις τροφὰς, φυλάττων ὅμως ἰσχυρὰν κλίσιν εἰς τὰ κρομμύδια. Ὑπερηγάπα τὴν θερμότητα, καὶ ὑπερνοστιμεύετο ἓν ἢ δύο ποτήρια πνευμάτων. Ποτὲ δὲν ἔμαθε νὰ ὁμιλῇ. Ἠγάλλετο μὲ τὴν μουσικὴν, καὶ πολλάκις ἐψιθύριζε σκοπούς τινας, τοὺς ὁποίους συνεχῶς ἤκουεν. Ὁσάκις ἔπαιζαν μουσικὰ ἐργαλεῖα, ἐπηδοῦσεν ἀπὸ τὴν χαρὰν, ἐωσοῦ διόλου ἀπέκαμνε. Ποτὲ δὲν ἴδε τις αὐτὸν νὰ γελᾷ.

Ὁ Πέτρος ἦτον εὐάγωγος καὶ ἀβλαβής· εἰργάζετο δὲ ὠφελίμως καὶ κατ' οἶκον καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἐνόσῳ ἐπεστατεῖτο. Ἀφεθεὶς ποτὲ μόνος νὰ ῥίψῃ φορτίον κόπρου εἰς ἅμαξαν, εὐθὺς ἀποῦ ἐτελείωσε, πηδήσας ἐπάνω, ἤρχισε μὲ ἴσην ἐπιμέλειαν νὰ τὴν ῥίπτῃ ὅλην ἔξω πάλιν. Ἀποπλανηθεὶς ποτὲ ἐκ τῆς κατοικίας του ἐν καιρῷ πολιτικῶν ταραχῶν, συνελήφθη ὡς ὕποπτον ὑποκείμενον, καὶ μὴ ἀποκρινόμενος εἰς τὰς ἐρωτήσεις εἰρηνοδίκου τινὸς, ἐφυλακώθη. Τὴν νύκτα ἐξέσπασε πυρκαϊὰ εἰς τὴν φυλακήν· εὑρῆκαν δ' αὐτὸν καθήμενον ἀταράχως εἰς μίαν γωνίαν, εὐφραινόμενον μὲ τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα, καὶ οὐδόλως πεφοβισμένον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Πέτρου. Περὶ δὲ τοῦ ἐξ Αὐειρῶνος Ἀγριανθρώπου, ἱστοροῦνται τὰ ἑπόμενα.

Τέκνον ἑνδεκαετὲς ἢ δωδεκαετὲς, πρὸ χρόνων φανὲν ὁλόγυμνον εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δάση τοῦ νομοῦ τῆς Αὐειρῶνος, εἰς τὴν νότιον Γαλλίαν, ἀπηντήθη πλησίον τοῦ αὐτοῦ μέρους, τὸ 1801, ἀπὸ τρεῖς κυνηγοὺς, οἵτινες ἐπίασαν αὐτὸ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέβαινε δένδρον τι διὰ ν' ἀποφύγῃ τοὺς διώκτας του. Ἐπάρθη δὲ εἰς κώμην γειτονεύουσαν, ἀλλ' ἐξέφυγε μετὰ μίαν ἑβδομάδα εἰς τὰ ὄρη, ὅπου περιεπλανᾶτο κατὰ τὸ διάστημα δριμυτάτου χειμῶνος, ἄλλο σκέπασμα μὴ ἔχων παρ' ἐσχισμένον χιτῶνα, καὶ τὴν μὲν νύκτα καταφεύγων εἰς μονήρεις τόπους, τὴν δὲ ἡμέραν πλησιάζων εἰς τὰ γειτονεύοντα χωρία. Τὴν ἀγρίαν ταύτην ζωὴν ἐξηκολούθει νὰ διάγῃ, ἐωσοῦ μίαν τῶν ἡμερῶν ἐμβῆκεν εἰς ἀνθρωπίνην κατοικίαν· πιασθεὶς δὲ πάλιν, ἐπηγρυπνεῖτο, καὶ ἐφυλάσσετο μερικὰς ἡμέρας· ἐντεῦθεν μετεκομίσθη πρῶτον εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς κωμοπόλεως Ἁγ. Ἀφρικῆς, ἀκολούθως δὲ εἰς τὴν Ῥοδὲς, πρωτεύουσαν τοῦ νομοῦ, ὅπου ἐκάθισε μῆνας τινάς. Ἐνῷ διέτριβεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἦτο πάντοτε ἐξίσου ἄγριος, ἀνυπόμονος, καὶ ἀνήσυχος, ἀδιακόπως προσπαθῶν νὰ δραπετεύσῃ. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1802, ἐστάλθη ἐκ διαταγῆς τῆς κυβερνήσεως εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν Παρισινῶν περιέργεια ἐψυχράνθη παραπολὺ, ὅτε ἴδαν τὸν νέον ἀγριάνθρωπον ἀηδὲς ῥυπαρώτατον τέκνον, πάσχον ἀπὸ σπασμοὺς, ἀδιαλείπτως ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ταλαντευόμενον, καθὼς ζῶα τινὰ εἰς τὰ θηριοτροφεῖα, δαγκάνον καὶ ἀμύσσον (τσουγγρανίζον) πάντα ὅστις αὐτὸ ἔβλαπτεν, οὐδεμίαν δὲ φιλοστοργίαν δεικνύον πρὸς τοὺς ὅσοι φιλοφρόνως αὐτὸ περιεποιοῦντο· ἀδιάφορον εἰς ἅπαντα, καὶ τὸ φαινόμενον ἀνίκανον νὰ προσηλώσῃ εἰς τίποτε τὴν προσοχήν του.

Κατὰ τὸν ἰατρὸν Πίνελ, ὅστις ἔκαμε λεπτομερῆ ἀναφορὰν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀγρίου, τόσον ἔλλειπὴς ἦτον ἡ ἀφή του, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ὑψωμένην ἐπιφάνειαν ἀπὸ ζωγραφίαν· ἀναισθητοῦσεν ἐξίσου εἰς πάντα ἦχον, εἴτε τρανὸν, εἴτε σιγανόν· ἠδύνατο μόνον νὰ κάμνῃ θόρυβόν τινα διὰ τοῦ λάρυγγος· ἐφαίνετο ἐπίσης ἀδιάφορος εἰς τὰς τερπνοτέρας εὐωδίας καὶ τὰς δυσωδεστέρας ἀποφοράς· καὶ δὲν ἠδύνατο πρὸς ἄλλο τι νὰ μεταχειρισθῇ τὰς χεῖράς του εἰμὴ διὰ νὰ πιάνῃ. Ὁ νοῦς αὐτοῦ δὲν ἦτον εἰς καλητέραν κατάστασιν. Ἀποχεχωρισμένος πάσης μὲ τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ συγκοινωνίας, ἐστερεῖτο μνήμης, κρίσεως, καὶ πάσης μιμητικῆς δυνάμεως· αἱ χειρονομίαι καὶ τὰ κινήματα αὐτοῦ ἦσαν διόλου μηχανικά· μετέβαινε δὲ χωρίς τινα φαινομένην αἰτίαν ἀπὸ ἠλιθίου μελαγχολίας εἰς ὑπερβολικοῦ γέλωτος κατάστασιν· δὲν ἐγνώριζεν ἀγάπην, δὲν εἶχεν ἠθικήν τινα αἴσθησιν, καὶ ἠδύνετο μόνον τὰ τῆς γεύσεως ὄργανα θεραπεύων. Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ ἦτον ἁπλῶς ζωϊκὴ, καὶ τῷ ὄντι πολλὰ ζῶα ὑπερέβαιναν αὐτὸν κατὰ τὴν νόησιν. Ὁ ἰατρὸς Πίνελ ἦτο γνώμης, ὅτι ὁ παῖς ἦτον ἀνιάτως φρενοβλαβής· ἀλλ' ὁ Ἰτὰρδ, ἰατρὸς τοῦ ἐν Παρισίοις καταστήματος τῶν Κωφαλάλων, ὅστις εἶχε τὸν ἀγριάνθρωπον ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν του, ἔτρεφεν ἔτι ἐλπίδας, στοχαζόμενος ὅτι ὁ φυσικὸς καὶ ἠθικὸς ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀτόμου τούτου προήρχετο πιθανῶς ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν πάσης ἀνατροφῆς, καὶ τὸν παντελῆ αὐτοῦ χωρισμὸν ἀπὸ ἀνθρώπους.

Μὲ τὰ συνετὰ δὲ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ ἰατρὸς οὗτος μετεχειρίσθη, εὐτύχησε καὶ φυσικῶς καὶ νοερῶς νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ δυστυχοῦς ἀγρίου. Μετὰ ἐννέα μῆνας ὀλίγον διέφερε κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν διαγωγὴν ἀπὸ κοινὰ κωφάλαλα παιδία· ὥστε οἱ παρατηρήσαντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν μόλις ἐπείθοντο ὅτι βλέπουν τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗ.

Τὸ Σχολειον τῆς Ἠθικῆς.

Η ΜΕΛΛΟΥΣΑ τῶν παιδίων τύχη, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, ὑπάρχει πάντοτε τῆς μητρὸς ἔργον. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ἀνεγνώριζε τὴν μητέρα αὐτοῦ ὡς πρωταίτιον ὅλης τῆς δόξης, εἰς τὴν ὁποίαν εὐτύχησε νὰ ὑψωθῇ. Ἀλλ' ἡ ἱστορία δίδει καὶ ἄλλα ἐκτὸς τούτου παραδείγματα. Ὁ Ἑρρίκος τέταρτος, ὁ Τίτος τῶν Γάλλων, ἐμορφώθη ὁποῖος ἦτον ἀπὸ τὴν μητέρα του· εἰς δὲ τὸν Λοδοβίκον ΙΣΤ'. βλέπομεν ἑξεναντίας τὰ πάθη Ἱσπανῆς γυναικὸς, φιληδονίαν μέχρι ἀκολασίας, φόβον καὶ τρόμον δεισιδαίμονος καὶ ἀγεννοῦς ψυχῆς, ὑπερηφάνειαν δεσπότου ἀπαιτοῦντος ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον χρεωστοῦμεν εἰς μόνον τοῦ Θεοῦ τὸ θυσιαστήριον. Οἱ δύο Γράκχοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ πλάσματα τῆς Κορνηλίας· ἐνῷ τοῦ Βολταίρου ἡ μήτηρ, κακοήθης, ἀγχίνους, σκωπτικὴ, κενόδοξος, μετέδωκεν ὅλα τὰ προτερήματα καὶ τὰς κακίας εἰς τὸν διαβόητον αὐτῆς υἱὸν, ὅστις ἐτίμησε τόσον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὅσον διέστρεψε τὰ ἤθη, καὶ ἐφαρμάκευσε τὴν πηγὴν ὅλων τῶν ἐναρετῶν αἰσθημάτων εἰς τὴν καρδίαν τῶν νέων. Ἀλλὰ πρὸς πίστωσιν τῶν λεγομένων δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ δύο ἐνδόξους ποιητὰς τῆς ἐποχῆς, ὅπου ζῶμεν, τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον. Ὁ πρῶτος, δυστυχήσας νὰ ἔχῃ ἀνόητον, φαντασιώδη, ἀλαζόνα, καὶ ματαιόφρονα μητέρα, ἥτις ἀλληλοδιαδόχως τὸν περιέπαιζεν ὡς χωλὸν, παρώξυνε, περιεποιεῖτο, κατεφρόνει, καὶ κατηρᾶτο τὸ ἴδιον αὐτῆς τέκνον, ἐκυριεύθη ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν θυμὸν, τὴν ἔπαρσιν, τὴν ὑπεροψίαν, τὸ μῖσος, καὶ ὅλα τὰ βίαια πάθη, τὰ ὁποῖα ἔβρασαν καὶ ἐχύθησαν ἔπειτα ὡς χείμαρρος ἡφαιστείου πυρὸς εἰς τὰς ἀθανάτους αὐτοῦ ποιήσεις. Ὁ δεύτερος, γεννημένος ἀπὸ μητέρα τρυφερὰν, εὐσεβῆ, εὔμορφον, καὶ πεπαιδευμένην, ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς ἀρετὰς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων.

Μεταρρύθμισον ἤδη, ἂν δύνασαι, μὲ τὴν ἠθικὴν τοῦ γυμνασίου καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ διδασκάλου τὴν ἐπιρροὴν τῆς μητρικῆς παιδαγωγίας· δοκίμασον νὰ μεταπλάσῃς τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον· θέλεις κοπιάσειν ματαίως· τὸ ἀγγεῖον ἐποτίσθη, τὸ φόρεμα ἔλαβε τὴν πτυχὴν, καὶ τὰ πάθη τῶν δύο μητέρων κατήντησαν δευτέρα φύσις.

Ἰδοὺ ἡ μεγάλη δύναμις, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ ἀκαταπαύστως εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρχικῶς προέρχεται ἡ μέλλουσα τούτου εὐτυχία ἢ δυστυχία εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Καὶ ὅμως μόνη αὐτὴ ἔμεινεν ἀδιεύθυντος σχεδὸν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου μέχρι τοῦδε, ἐπειδὴ πόλεις περὶ τοὺς ἐσχάτους χρόνους ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν παιδείαν τῶν γυναικῶν. Πόσην ἄρα εὐγνωμοσύνην χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς ξένους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπεχείρησαν νὰ ἡμερώσωσι τὰ ἄγρια ἤθη τῶν Ἑλληνικῶν κορασίων εἰς διαφόρους πόλεις, καὶ νὰ δώσωσιν ἀξιομίμητον παιδαγωγίας τύπον εἰς τοὺς δήμους ὅλης τῆς ἐλευθέρας καὶ ἀνεξιθρήσκου Ἑλλάδος;

Τὸ παιδίον μανθάνει ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ μορφοῦται ἀπὸ τὴν μητέρα· ἀπὸ τὰς χεῖρας καλῶν διδασκάλων λαμβάνομεν καλοὺς μαθητὰς, ἀπὸ δὲ τὰς μητέρας καλοὺς ἀνθρώπους καὶ ὠφελίμους πολίτας. Εἰς αὐτὰς ἄρα κυρίως ἀνήκει ἡ παιδαγωγία, εἰς δὲ τοὺς διδασκάλους ἡ παιδομάθεια, δύο πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε ποτὲ νὰ μὴ συγχέωνται.

Νέαι μητέρες, καὶ νέαι σύζυγοι! Σεῖς εἶσθε προωρισμέναι νὰ φέρετε εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον, τάξιν εἰς τὰς οἰκίας, τιμὴν εἰς τὰ τέκνα σας, εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀναδειχθῆτε ἄρα ἄξιαι τοῦ οὐρανίου τούτου προορισμοῦ καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς πατρίδος! Μὴ μιμηθῆτε τὰς ξένας εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ καλλωπισμοῦ, καὶ εἰς τὴν περιέργειαν τῆς ἐνδυμασίας· ἀλλὰ φυλάξετε καθαρὸν καὶ ἀκίραιον τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, διὰ νὰ τὸν μεταδώσετε ὡς πολύτιμον κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα σας.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Η ΑΥΡΗΛΙΑΝΗ ΚΟΡΗ.

Η ΙΩΑΝΝΑ ΔΑΡΚ, Jeanne d' Arc, κοινότερον καλουμένη Αὐρηλιανὴ Κόρη, διὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πόλεως Αιρηλίας, ἐγεννήθη τὸ 1410 ἢ 1411 εἰς τὸ χωρίον Δομρεμὶ, τότε μὲν ἐπὶ τῶν δυτικῶν συνόρων τῆς Λοθαριγγίας κείμενον, τώρα δὲ περιλαμβανόμενον εἰς τὸν νομὸν Meuse, κατὰ τὴν βορειανατολικὴν ἄκραν τῆς Γαλλίας. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦτο πένης χωρικὸς, ὀνομαζόμενος Ἰάκωβος Δάρκ· εἶχε δὲ τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, οἵτινες ὅλοι ἐδόθησαν εἰς ταπεινὰ ἢ δουλικὰ ἐπιτηδεύματα, σύμφωνα μὲ τῆς οἰκογενείας τὴν κατάστασιν. Ἡ Ἰωάννα, ἥτις δὲν ἔμαθε κἂν νὰ γράφῃ τὸ ἴδιόν της ὄνομα, εἶχε κατὰ πρῶτον ὡς ἔργον αὐτῆς τὸ ῥάπτειν καὶ κλώθειν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐμβῆκεν ὡς θεράπαινα εἰς ξενοδοχεῖόν τι, εἰς τὴν γειτονικὴν πόλιν Neufchateau. Ἐνταῦθα ἔμεινε πέντε χρόνους. Παιδιόθεν ἦτο κόρη θερμοῦ πνεύματος καὶ ζωηρᾶς φαντασίας. Μολονότι δὲ εἶχε πολὺ κάλλος, καὶ ἠδύνατο μὲ τὸ ἑλκυστικὸν τοῦ προσώπου καὶ τὴν πραότητα τοῦ ἤθους νὰ εὐφραίνῃ ὅλους, μὲ τοὺς ὁποίους συνανεστρέφετο, ἐδείκνυε, μ' ὅλον τοῦτο,

ὀλιγωτάτην κλίσιν εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν συνηλικιωτίδων αὐτῆς, καὶ ἦτο πάντῃ ἀδιάφορος εἰς τὰ ἐγκόσμια. Ἡ θρησκεία ἐκυρίευσε πρῶτον, καὶ διὰ πολλοὺς χρόνους κατεῖχεν ἐξ ὁλοκλήρου, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν της. Πρὶν ἐμβῇ θεράπαινα, ἐδαπάνα ὅλον τὸν καιρὸν, καθ' ὅσον ἐσχόλαζεν, εἰς τὰ βάθη γειτονικοῦ τινὸς δάσους. Ἐδῶ συνωμίλει ὄχι μόνον μὲ τὸ ἴδιόν της πνεῦμα, ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν καὶ μὲ τοὺς ἁγίους καὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους, ἑωσοῦ τὴν ἐφαίνοντο ἀληθῆ τὰ ὄνειρα τῆς πεπυρωμένης φαντασίας. Ἐπίστευεν ὅτι ἤκουε μὲ τὰ ἴδιά της ὠτία φωνὰς ἐξ οὐρανοῦ· ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ, ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ, ἡ ἁγία Αἰκατερίνα, καὶ ἡ ἁγία Μαργαρίτα, ὅλοι ἐφαίνοντο κατὰ διαφόρους καιροὺς ὅτι ὡμίλουν πρὸς αὐτὴν ἀκουστῶς. Ταῦτα δὲν εἶναι ποσῶς δυσεξήγητα ἢ καὶ ἀσυνήθη. Εἰς πάντα αἰῶνα κατάστασις πνευματικὴ, ὡς ἡ περιγραφεῖσα, προῆλθε πολλάκις ἀπὸ εὐλαβῆ ἐνθουσιασμόν.

Μετὰ καιρὸν, κατέλαβε τὸ πνεῦμά της καὶ ἄλλο ἰσχυρὸν αἴσθημα,—τὸ τοῦ πατριωτισμοῦ. Ἡ Γαλλία, μὲ τὴν ὁποίαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ Λοθαριγγία συνείχετο σφιγκτὰ, μολονότι δὲν ἦτο συνενωμένη, εὑρίσκετο εἰς ἐλεεινοτάτην κατάστασιν. Ξένη δύναμις, ἡ Ἀγγλία, ἐζήτει ὡς κληρονομικὸν αὐτῆς δικαίωμα τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλείου, κατεῖχε πραγματικῶς τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος, καὶ εἶχε φρουρὰς συστημένας εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς ἀξιολόγους πόλεις. Ὁ Δοὺξ Βεδφορδίας, εἷς τῶν θείων τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, Ἑρρίκου ΣΤ'., διέτριβεν εἰς Παρισίους, κυβερνῶν τὴν ἐπικράτειαν ὡς ἀντιβασιλεὺς ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνηλίκου ἀνεψιοῦ του. Ὁ Δοὺξ Βουργουνδίας, ὁ τοῦ Γαλλικοῦ στέμματος δυνατώτερος τιμαριώτης, συνεμάχει καὶ ὑπεστήριζε τοὺς ξένους κρατοῦντας. Ὁ δὲ Κάρολος Ζ'., ὁ τοῦ θρόνου νόμιμος κληρονόμος, καὶ τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐθνικῆς ἀγάπης, ἦτο φυγὰς, εἰς στενὴν ἄκραν τοῦ βασιλείου περιωρισμένος, καὶ καθ' ἑκάστην βλέπων ἐλαττουμένους τοὺς πόρους του. Βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἔκαμαν ταῦτα εἰς τὴν Ἰωάνναν. Τὸ χωρίον Δομρεμὶ ἦτο σχεδὸν διόλου ἀφωσιωμένον εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Καρόλου. Εἰς αὐτὴν μάλιστα ἐφαίνετο ἀγὼν τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τῆς Γαλλίας. Πολεμικὰ αἰσθήματα ἤρχισαν νὰ μιγνύωνται μὲ τὸν θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμόν της, —μίγμα κοινὸν καὶ φυσικὸν τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἀσυμβίβαστον τὴν σήμερον. Τὸ θῆλυ γένος, ὡς ἀποκλεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ὅπλων, ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν σχεδὸν ἀτιμαστικὸς ζυγὸς, τὸν ὁποῖον ἤρμοζε νὰ παραβλέψῃ καὶ ν' ἀποτινάξῃ. Ἐδόθη λοιπὸν εἰς ἀρρενικὰ γυμνάσματα, τὰ ὁποῖα διαμιᾶς ἐνίσχυαν τὸ σῶμα, κ' ἐνεψύχοναν τὰ κάλλη της. Προώδευσεν ἐξαιρέτως εἰς τὴν ἱππηλασίαν· καὶ λέγεται ὅτι ἐδιοικοῦσε τὸν ἵππον της μὲ τὴν ἐμπειρίαν καὶ τόλμην τοῦ ἱκανωτάτου ἱππότου.

Τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1429, παρεστάθη πρῶτον ἡ Ἰωάννα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Καρόλου εἰς τὴν κωμόπολιν Chinon. Ἦτον ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένη καὶ ὡπλισμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ κάλυμμα, μετ' ὀλίγων συνωδευμένη, εἶχεν ὁδοιπορήσειν ἑκατὸν πεντήκοντα λεύγας διὰ χώρας ἐχθρικῆς. Εἶπεν εἰς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα, ὅτι ἦλθε μὲ παραγγελίαν ἐξ οὐρανοῦ ν' ἀποκαταστήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῶν προπατόρων του. Ὁ Κάρολος ἐπεθύμει μὲν, πλὴν ἐφοβεῖτο, νὰ δεχθῇ τὴν προσφερομένην βοήθειαν, γνωρίζων ὅτι ἀμέσως οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἤθελαν διακηρύξειν, ὅτι ἔβαλε τὰ θάρρη του εἰς τὴν μαγείαν, καὶ ὅτι συνεμάχησε μὲ τοὺς καταχθονίους δαίμονας. Ἐντεῦθεν ἀπήντησε πᾶν εἶδος δυσπιστίας ἡ Ἰωάννα· κὰν νὰ παρρησιάζεται εἰς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα δὲν εἶχε τὸ ἐλεύθερον· ἀπήτησαν παρ' αὐτῆς νὰ γνωρίσῃ τὸν βασιλέα ἀναμέσον ὅλης τῆς αὐλῆς του· εὐτύχησε δὲ νὰ κάμῃ τοῦτο, ὡς καὶ νὰ ἑλκύσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ νέου μονάρχου διὰ τῆς ἁπλότητος τῶν ἠθῶν της. Μ' ὅλα ταῦτα, πᾶσαν προφύλαξιν ἔλαβεν ὁ Κάρολος πρὶν φανερῶς τὴν ἐμπιστευθῇ. Πρῶτον διώρισεν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτροπὴν, νὰ τὴν ἐξετάσῃ· ἔπειτα ἔστειλεν αὐτὴν εἰς τὸ Πικταύϊον, Poitiers, ὅπου ὑπῆρχε μεγάλη νομικὴ σχολὴ, διὰ ν' ἀποφασίσῃ τὸ συνέδριον τῶν νομοδιδασκάλων, ἐὰν ἡ τῆς Ἰωάννης ἀποστολὴ ἦτον ἐκ Θεοῦ ἢ ἐκ τοῦ διαβόλου· καθότι οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ἦτον ἁπλῶς ἀνθρωπίνη. Ὡς μεγαλητέρα κατὰ τῆς μαγείας ἐγγύησις ἐθεωρεῖτο ἡ ἁγνεία τῆς νεάνιδος· ἐπειδὴ ἦτον ἀξίωμα ὅτι ὁ διάβολος οὔτε ἤθελεν οὔτε ἠμπόρει νὰ συμμαχήσῃ μὲ παρθένον· μετεχειρίσθησαν δὲ πάντα τρόπον, ὥστε νὰ ἐξακριβώσωσι τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρά της ὡς πρὸς τοῦτο. Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ἐσχάτη ἀπιστία δὲν ἠμπόρει νὰ κοπιάσῃ περισσότερον διὰ νὰ εὕρῃ τὴν πλάνην, παρ' ὅσον ἐκοπίασεν ἡ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εὐκολοπιστία διὰ νὰ στερεώσῃ πίστεως θεμέλια. Πολλάκις ἐζήτουν παρ' αὐτῆς νὰ κάμῃ θαύματα, ἀλλὰ μόνην ἀπόκρισιν ἔδιδε, 'Φέρετέ με εἰς τὴν Αὐρηλίαν, καὶ θέλετε ἰδεῖν. Ἡ πολιορκία θέλει σηκωθῆν, καὶ ὁ Δελφῖνος θέλει στεφθῆν βασιλεὺς εἰς τοὺς Ῥέμους.'

Ἡ Αὐρηλία ἦτο κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ ἰσχυρότερος τόπος ἐκ μέρους τοῦ Καρόλου· στενὰ δὲ πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἐκινδύνευε τὰ μέγιστα ν' ἁλωθῇ, καὶ νὰ κραταιώσῃ αὐτοὺς διὰ παντὸς εἰς τὴν Γαλλίαν. Βλέπων λοιπὸν ὁ πρίγκιψ τὴν ἐπισφαλῆ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ θέσιν, ἀπεφάσισε, τέλος, νὰ ὠφεληθῇ καὶ ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς Κόρης· ὅθεν, χαρίσας τὸ ζήτημά της, προεβίβασεν αὐτὴν εἰς βαθμὸν στρατηγοῦ. Τὴν 29ην Ἀπριλίου, πανοπλίαν ἐνδεδυμένη, ἐφ' ἵππου λευκοῦ, καὶ μὲ σημαίαν φερομένην ἔμπροσθεν αὐτῆς, ὥρμησεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἐπὶ κεφαλῆς συνοδίας μετὰ ζωοτροφιῶν· μ' ὅλην δὲ τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀντίστασιν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν. Ὁ θρίαμβος οὗτος ἦτον ἡ ἀρχὴ μιᾶς σειρᾶς λαμπρῶν κατορθωμάτων, τὰ ὁποῖα, ταχέως ἄλληλα διαδεχόμενα, ἐφαίνοντο θαύματα. Εἰς ὀλίγας ἐξόδους ἐδίωξε τοὺς πολιορκητὰς ἀπὸ πᾶσαν θέσιν. Τίποτε δὲν ἠμπόρει ν' ἀντισταθῇ τὴν γενναιότητα τῆς Κόρης, καὶ τὸν

ἐνθουσιασμὸν ἐκείνων, οἵτινες, τὴν σημαίαν αὐτῆς ἀκολουθοῦντες, ἐπίστευαν ὅτι ὡδήγει αὐτοὺς ἡ ἀκαταμάχητος τοῦ Θεοῦ δύναμις. Τὴν 8ην Μαΐου, ὁ ἐχθρὸς, ὅστις εἶχεν ἀποκλεισμένον τὸν τόπον ἀπὸ τῆς 12ης Ὀκτωβρίου, ἐσήκωσε τὴν πολιορκίαν, καὶ ὠπισθοδρόμησε μὲ φόβον καὶ ἀταξίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ τῶν Ἄγγλων κυριότης εἰς τὴν Γαλλίαν ἐμαράνθη ὡς ἐξερριζωμένον δένδρον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠκολούθησεν ἡ ἐν Παταίῳ μάχη, ὅπου αἱ Γαλλικαὶ δυνάμεις ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τῆς Κόρης ἐκέρδησαν μεγάλην νίκην κατὰ τῶν Ἄγγλων, ἐκ τῶν ὁποίων δύο χιλιάδες πεντακόσιοι ἀφέθησαν νεκροὶ εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ χίλιοι διακόσιοι ἐζωγρήθησαν, περιλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ. Καὶ ἄλλαι πόλεις ἤνοιξαν τώρα ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης τὰς πύλας αὐτῶν εἰς τοὺς νικητὰς, ἐνῷ αἱ Ἀγγλικαὶ φρουραὶ ἀνεχώρουν γενικῶς χωρὶς ἀντίστασιν. Τὴν 16ην Ἰουλίου παρεδόθησαν οἱ Ῥέμοι, καὶ τὴν ἐπαύριον καθιερώθη πανδήμως, καὶ ἐστέφθη ὁ Κάρολος εἰς τὴν ἐκεῖ πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν. Δικαίως ἠμπόρει καὶ ἄλλος αἰών, πλέον φωτισμένος τοῦ δεκάτου πέμπτου, νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὰ ἔργα τῆς Ἰωάννης ἐφανέροναν ὑπεραν θρωπίνην μεσολάβησιν.

Διηγοῦνται ἱστορικοί τινες, ὅτι εὐθὺς μετὰ τὴν στέψιν ἡ Αὐρηλιανὴ Κόρη, λαβοῦσα ἐπιθυμίαν ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς εἰς Δομρεμὶ, ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν βασιλέα· ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις τοιαύτης ἀποφάσεως ἐκ μέρους της εἶναι πολλὰ ὀλίγαι.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τὴν εὑρίσκομεν κατέχουσαν στρατηγικὴν θέσιν εἰς τὸ βασιλικὸν στράτευμα, τὸ κυριεῦσαν τὴν πόλιν Ἅγιον Διονύσιον, St. Denis, ὅπου ἐκρέμασε τὰ ἴδιά της ὅπλα εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν. Μετ' ὀλίγον, ἠνάγκασαν αὐτὴν οἱ Γάλλοι στρατηγοὶ νὰ ἑνωθῇ μετ' αὐτῶν εἰς προσβολὴν κατὰ τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ μεγάλης ζημίας ἀπεκρούσθησαν, καὶ αὐτὴ ἡ Ἰωάννα διετρυπήθη μὲ βέλος κατὰ τὸν μηρόν. Τὴν φορὰν ταύτην πρῶτον ἡττήθη στράτευμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἐδιοικοῦσε. Περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐξεδόθη βασιλικὸν ψήφισμα, δίδον τίτλους εὐγενείας καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς πᾶν μέλος τῆς οἰκογενείας της, καὶ συγχρόνως καθιστάνον ἀσυντελὲς τὸ χωρίον Δομρεμί. Τὸ προσεχὲς ἔαρ, οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Βουργόνδιοι ἐπολιόρκησαν τὴν Compiègne· ἡ δὲ Ἰωάννα εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὥστε νὰ διαφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἐφόδους των, ὡς πρότερον τὴν Αὐρηλίαν. Ἀλλ' εἰς ἔξοδον, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὀλίγας ὥρας μόνον ἀφοῦ ἐμβῆκεν, ἐπιάσθη ἀπό τινας ἀξιωματικοὺς, οἵτινες παρέδωκαν αὐτὴν εἰς τὸν Βουργόνδιον στρατηγὸν, Ἰωάννην Λουξεμβούργου, τὴν 23ην Μαΐου, 1430. Οὗτος ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς τοὺς Ἄγγλους διὰ δέκα χιλιάδας λίτρας. Ἐφέρθη ἔπειτα εἰς Ῥωτόμαγον, ὅπου ἐκρίθη, ὡς μάγισσα κατηγορουμένη. Τὰ δὲ μηχανήματα, ὅσα μετεχειρίσθησαν διὰ ν' ἀποδείξωσιν αὐτὴν ἔνοχον, παριστάνουν σειρὰν πράξεων τόσον σκληρῶν καὶ ἀτίμων, ὅσον ὁποιαδήποτε εἰς τὰ χρονικὰ τῆς δικαστικῆς ἀνομίας καταγεγραμμέναι· πρὸς τὰ τέλη Μαΐου, 1431, κατεδικάσθη νὰ καῇ, ἐκτὸς ἂν ὑπετάσσετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τουτέστι, ἂν ὡμολόγει ὅτι ἦσαν ψευδεῖς αἱ ὀπτασίαι της, ἂν ἀπηρνεῖτο τὰ ἀνδρικὰ ἱμάτια καὶ ὅπλα, καὶ γενικῶς ἂν ἐγνώριζε τὸ σφάλμα της. Παντοιοτρόπως ἐζήτουν νὰ καταπείσωσιν αὐτὴν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ματαίως. Τέλος, φερθεῖσα εἰς τὴν δημόσιον ἀγορὰν τῆς Ῥωτομάγου, ἔμελλε νὰ καῇ, καὶ ἤρχισεν ἤδη ἐπίσκοπός τις νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης. Ἐνῷ ἀνεγινώσκετο, προέτρεπαν τὴν Ἰωάνναν εἰς μετάνοιαν κατὰ πάντα τρόπον, ἑωσοῦ ἐξέλιπεν ἡ γενναιότης αὐτῆς, κ' ἔστερξε νὰ ὑποταχθῇ, ὥστε νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰς φλόγας. Πάραυτα ἔφεραν εἰς μέσον ἔγγραφον ἐξομολόγησιν, τὴν ὁποίαν τῆς ἀνέγνωσαν· ἡ δὲ Ἰωάννα, μὴ ἐξεύρουσα νὰ γράφῃ, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἐμετριάσθη λοιπὸν ἡ ποινή της, μεταβληθεῖσα εἰς διηνεκῆ φυλάκισιν, 'εἰς ἄρτον ὀδύνης, καὶ ὕδωρ θλίψεως.'

Φερθεῖσα πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, ἐφόρεσε γυναικεῖα ἐνδύματα, καὶ συνεμορφώθη κατὰ πάντα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐχθρῶν της· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν, ἀφοῦ εἰς τὴν μοναξίαν τῆς φυλακῆς ἀνεκάλεσεν ἡ ἡρωΐνη τὴν ὑστέραν ταύτην δειλὴν, ἄνανδρον πρᾶξιν, τὴν τόσον ἐναντίαν μὲ τῆς ζωῆς αὐτῆς τὰ ἔνδοξα κατορθώματα, ἐκυριεύθη ἀπὸ καταισχύνην καὶ συνειδήσεως ἔλεγχον, καὶ ὁ θρησκευτικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐπανῆλθε μὲ ὅλην τὴν προτέραν ἰσχύν του. Φωναὶ οὐράνιαι τὴν ἐπέπληττον· ὑπὸ δὲ τὴν ὤθησιν αὐτῶν ἐφόρεσε τὰ ἀρρενικὰ ἐνδύματα, κακονόως πλησίον αὐτῆς ἀφεθέντα, καὶ διεκήρυξεν ὅτι μετεμελήθη, ὅτι οὐδέποτε πλέον ἤθελεν ἀρνηθῆν τὰς δυνατὰς ὁρμὰς ἢ ἐμπνεύσεις, αἵτινες εἶχαν κινήσειν αὐτὴν νὰ πράξῃ ὡς ἔπραξε, καὶ ὅτι ἐπροτίμα ν' ἀποθάνῃ διαμιᾶς μᾶλλον παρὰ νὰ ὑποφέρῃ ὅσα ἔπασχεν εἰς τὴν φυλακήν.

Ἡ μετακύλισις αὕτη ἐφάνη ἔγκλημα δεινότατον εἰς τοὺς δικαστὰς τῆς Ἰωάννης, καὶ ἀπεφασίσθη πάραυτα νὰ ἐκβάλωσι τὴν δυστυχῆ ἀπὸ τὸ μέσον. Σωρὸς ξύλων ἡτοιμάσθη εἰς τὴν παλαιὰν ἀγορὰν τῆς Ῥωτομάγου, καὶ σανιδώματα ἐβάλθησαν πέριξ αὐτοῦ διὰ τοὺς κριτὰς καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Μαΐου, 1431, ἔσυραν αὐτὴν εἰς καταδίκην· ἔκλαιεν ἐλεεινῶς, καὶ ἔδειξε τὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν, ὡς καὶ ὅτε πρῶτον ἐθεώρησε τὴν πυράν. Ἀλλὰ τώρα οὐδὲν ἔλεος ὑπῆρχε. Τῆς ἔθεσαν ἐπὶ κεφαλῆς τὸ κάλυμμα τῶν θυμάτων τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου, καὶ ταχέως ἔγινε πυρὸς ἀνάλωμα ἡ ταλαίπωρος Ἰωάννα. Ἀφοῦ κατεκάη, συναχθεῖσα ἡ στάκτη, ἐρρίφθη εἰς τὸν Σηκουάναν.

Δύσκολον εἶναι νὰ εἴπῃ τις εἰς ποίους ἀνήκει περισσοτέρα καταισχύνη διὰ τὸν βάρβαρον τοῦτον φόνον· εἰς τοὺς Βουργουνδίους, τοὺς πωλήσαντας τὴν Αὐρηλιανὴν Κόρην· εἰς τοὺς Ἄγγλους, τοὺς συγχωρήσαντας τὴν θανάτωσιν αὐτῆς· εἰς τοὺς Γάλλους τῆς Ἀγγλικῆς φατρίας, τοὺς προετοιμάσαντας καὶ ἐκτελέσαντας αὐτόν·

ἢ εἰς τοὺς Γάλλους τοῦ ἐναντίου κόμματος, οἵτινες τόσον ὀλίγον ἐπροσπάθησαν νὰ λυτρώσωσι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρεώστουν τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ὕπαρξιν. Σύμπαντας, φίλους καὶ ἐχθρούς, ἀτιμάζει τὰ μέγιστα τὸ φρικῶδες τέλος τῆς Αὐρηλιανῆς κόρης· ἡ ἱστορία της σχηματίζει ἓν τῶν περιεργοτέρων αἰνιγμάτων, καὶ μίαν τῶν μεγαλητέρων κηλίδων, εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἀνθρωπότητος.

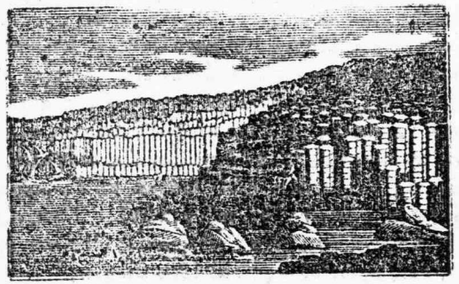

ΓΙΓΑΝΤΩΝ ΠΡΟΚΥΜΑΙΟΝ.

Εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, ἐπὶ τοῦ βορειανατολικοῦ αὐτῆς αἰγιαλοῦ, παρατείνεται βασαλτικῶν στύλων ευμεγέθης σειρά, εἰς ἓν μέρος τῆς ὁποίας δίδεται τὄνομα Γιγάντων Προκύμαιον. Συνίσταται ἀπὸ τὴν πλέον ἄτακτον συσσώρευσιν πολλῶν μυριάδων στύλων ἑξαπλεύρων, τὸ μὲν πάχος ἑνὸς ἕως πέντε ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος 20 ἕως 250. Ἡ τοῦ βασάλτου ἢ βασανίτου λίθου ἡ ἀρχὴ φαίνεται ἀναντιῤῥήτως ἡφαίστειος· τὸ δὲ σύνηθες αὐτοῦ πρισματικὸν σχῆμα δεικνύει ὅτι ἕνα καιρὸν ἦτο διαλελυμένος. Τῶν στύλων τούτων εἶναι ἀξιοπαρατήρητος ἡ σύνθεσις· καθότι δὲν συνίστανται ἐκ μιᾶς στερεᾶς πέτρας, ἀλλ' ἐκ διαφόρων, περιέργως πως ἀλληλενδέτων, ουχὶ μὲ ὁμαλὰς ἐπιφανείας, ἀλλ' ὡς σφαῖρα καὶ ὑποβάσιον, ἢ ὡς οἱ σπόνδυλοι εἰς τὰ ῥαχοκόκκαλα τῶν ἰχθύων, τοῦ ἄκρου τῆς μιᾶς ὄντος κεκοιλωμένου, ὥστε νὰ δέχεται τὸ τῆς ἄλλης, τῆς δὲ βαθύτητος τοῦ κοιλώματος οὔσης ἐν γένει περὶ τοὺς τρεῖς ἢ τέσσαρας δακτύλους. Μολονότι τὸ κοινότερον σχῆμα τῶν στύλων τούτων εἶναι, ὡς προείπαμεν, ἑξάπλευρον, πολλοὶ ὅμως εὑρίσκονται καὶ μὲ πέντε καὶ μὲ ἑπτὰ καὶ μὲ ὀκτὼ καί τινες μὲ τέσσαρας πλευράς· ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην καὶ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ μολονότι ἄνωθεν ἕως κάτω φαίνονται διόλου χωριστοί, τόσον ὅμως σφιγκτὰ συνενωμένη πανταχοῦ εἶναι ὁλόκληρος ἡ σειρά, ὥστε δυσκόλως ἐμπορεῖ τις νὰ ἐμβάσῃ μεταξύ των τὴν λεπτοτάτην οὐσίαν, εἴτε εἰς τὰς πλευράς, εἴτε εἰς τὰς γωνίας. Σύμπας ὁ σωρὸς συγκροτεῖ προκυμαίου ἤτοι μόλου εἶδος, ἀπὸ τὴν βάσιν ἀποτόμου ἀκρωτηρίου ἑκατοντάδας ποδῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἐξέχοντος.

Καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου εὑρίσκεται ὁ βασάλτης οὕτω πως διατεταγμένος. Τὸ Φιγγάλιον Σπήλαιον εἰς μίαν τῶν Δυτικῶν νήσων τῆς Σκωτίας, τὴν Στάφφαν, συνίσταται ἀπὸ γιγαντιαίας στήλας τοῦ λίθου τούτου, αἵτινες σχεδὸν ἔχουν τῆς πελεκητῆς πέτρας τὴν ὁμαλότητα. Τὸ μῆκος αὐτοῦ εἶναι 164 πηχῶν, τὸ δὲ ὕψος κατὰ τὴν εἴσοδον 52 πηχῶν. Ἡ θάλασσα, τῆς ὁποίας τὰ κύματα, μὲ ὁρμὴν εἰσερχόμενα, προξενοῦν θόρυβον, ὑπὸ τοῦ θόλου ἡδονικῶς ἀντηχούμενον, καλύπτει ἐξ ὁλοκλήρου τὸν πυθμένα. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀνοίγματος διαπερνῶν τὸ φῶς εἰς πᾶν μέρος τοῦ σπηλαίου, παριστάνει λαμπρότατα τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ὡραίαν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς φύσεως.

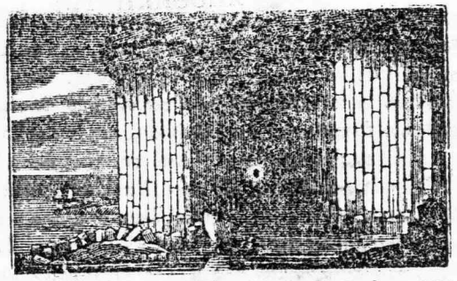

Τὸ χρῶμα τοῦ βασάλτου εἶναι βαθὺ γαλανωπὸν λευκόφαιον, κἄποτε δὲ μελάγχροινον ἢ ἐρυθρόν. Οἱ παλαιοὶ μετεχειρίζοντο αὐτὸν εἰς οἰκοδομὰς, ἀγάλματα, βάσεις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· τὸ δὲ λεπτότατον εἶδος αὐτοῦ εἰς βάσανον τοῦ χρυσίου, ὅθεν καὶ βασανίτην λίθον ὠνόμαζαν αὐτόν. Ἐντεῦθεν κρίνουσι τινὲς τῶν νεωτέρων ὅτι τὸ ὄνομα βασάλτης ἔγενεν ἐκ παραφθορᾶς τοῦ βασανίτης· ἄλλοι ὅμως θέλουν ὅτι βασάλτ εἶναι λέξις Αἰθιοπική, σημαίνουσα σιδηροῦχον λίθον, ὁποῖος καὶ πραγματικῶς εἶναι ὁ βασάλτης.

Εἰς τὴν μικρὰν ταύτην γωνίαν τῆς γῆς, τὴν καλὴν Ἑλλάδα, καθὼς εἶπέ τις τῶν νεωτέρων λογιώτατος ἀνὴρ, (Segur), εὑρίσκονται συνηθροισμένα ὅλα τὰ μεγάλα, ὅλα τὰ μικρὰ, ὅλη ἡ σοφία, ὅλη ἡ μωρία τοῦ ἀνθρώπου, οἱ σκληρότεροι τύραννοι, οἱ χρηστότεροι βασιλεῖς, οἱ περιφημότεροι δορυκτήτορες, οἱ ἐνδοξότεροι σοφοὶ, οἱ καλήτεροι νόμοι, οἱ ἐλευθερώτεροι λαοὶ, οἱ ὑποκλινίστεροι δοῦλοι, ἀρεταὶ διαλάμπουσαι, κακίαι θεοπεποιημέναι, πρωτότυπα παντὸς εἴδους εὐφυΐας, τέχνης, ἀκρασίας καὶ αυστηρότητος, πᾶν εἶδος πολιτείας καὶ ἀναρχίας.

Ἐλεεινότατον ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν τὰ τοῦ παρόντος κόσμου ἀγαθὰ ἦσαν εἴτε πολυτιμότερα, εἴτε διαρκέστερα· διότι, ἂν καὶ ἤδη πολὺ εὐκαταφρόνητα, πάμπολλοι ὅμως προθυμοῦνται ν' ἀγοράζωσιν αὐτὰ, δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα τὴν ψυχήν των.

Με τοσαύτην δραστηριότητα πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν, ὡς νὰ ἐπεριμέναμεν τὰ πάντα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν· μὲ τοσαύτην δὲ προθυμίαν νὰ προσευχώμεθα, ὡς νὰ ἐπεριμέναμεν τὰ πάντα ἐκ Θεοῦ.

Οὐδεὶς ἀγαπᾷ τόσον τὰ μυστικὰ, ὅσον οἱ μὴ αὐτὰ φυλάσσοντες· οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦν τὰ κρυφὰ, ὡς οἱ ἄσωτοι τὸ ἀργύριον, μὲ σκοπὸν κυκλοφορίας.

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ, ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Οὕτως ὁμιλοῦντες, ἐτρεπόμεθα εἰς ἀργολογίαν· ἀλλ' ὅταν γέρων καὶ νέος συνδιαλέγωνται, γέρων, ὅστις ἤδη κρούει τὰς θύρας τοῦ ἄλλου κόσμου, καὶ νέος εἰσέτι ἀγνοῶν διὰ τίνος πύλης πρέπει νὰ ἐμβῇ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἡ ἀργολογία, μόλις προκύπτουσα, ἀφανίζεται, ἐπικρατούσης πάντοτε σπουδαίας καὶ ἐμβριθοῦς ὁμιλίας. Τί στηρίζεις, μὲ ἠρώτησε, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἐκείνην τὴν καλύβην; (τὴν καλύβην τοῦ ἀσκητοῦ ἐπὶ τῶν κιόνων τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπείου). Ὁ κατοικήσας ἐκεῖ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ γέρων, δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἐφέρετο ἐναντίον τοῦ σκοποῦ του, ἐκτρεπόμενος ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς φύσεως, καὶ ἀντιφερόμενος εἰς τὰ σχέδια τῆς θείας Προνοίας. Ἡ φύσις ἀποδοκιμάζει τοὺς ἀνωφελεῖς ἀγῶνας, ἀποστρέφεται τὴν ἄγονον φθορὰν· ἡ δὲ θρησκεία, ἡ μετὰ λόγου λατρεύουσα τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον καὶ φιλάνθρωπον Θεὸν, ἀποποιεῖται ὁμοίως τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅσαι δὲν ὠφελοῦσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὀνομάζει ἀρετὰς ἐκείνας μόνον τὰς διαθέσεις, ὅθεν γεννᾶται τι πρὸς τὸν πλησίον ἔργον ἐπωφελές. Ἐκ τῆς συναφείας τῶν ἰδεῶν πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἀπατᾶται· ἀλλ' εἶναι συχνοτέρα ἡ ἀπάτη καθ' ἣν ἐκλαμβάνεται τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ σκοποῦ, καὶ τιμᾶται τὸ ὄργανον ἀντὶ τοῦ ἔργου. Ἐκ ταύτης τῆς ἀπάτης ἐγεννήθησαν πολλαὶ περὶ ἀπαθείας ἰδέαι ψευδεῖς καὶ ἐπικίνδυνοι. Ἡ ἄρνησις ἁπλῶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐνομίσθη πρᾶξις ἀρετῆς, καὶ ὄχι ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον πρέπει ν' ἀποβλέπῃ. Ἀλλ' ἡ κοινωνία ἔχει χρείαν Ἡρακλῶν καὶ Θησέων, ἀνθρώπων ἀγωνιζομένων νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὰ κακὰ, καὶ νὰ συστήσωσι τὰ κοινὰ συμφέροντα· ἡ δὲ θρησκεία ἔχει χρείαν Πέτρων καὶ Παύλων καὶ τοιούτων ἀνδρῶν, δαπανώντων τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις εἰς διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας, εἰς θεραπείαν τοῦ πάσχοντος, εἰς ἀντίληψιν τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς ἄνεσιν τοῦ θλιβομένου. Εἰς τοιούτους ἀνθρώπους ἀνεγείρονται ἀξίως ἀνδριάντες, καὶ ἀπονέμονται δίκαιαι τιμαί. Ὁ δὲ καθ' ἑαυτοῦ ἀγωνιζόμενος καὶ ἀντιφερόμενος καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἀθωότατας αὐτοῦ ὀρέξεις, διὰ λόγον οὐδένα σχετικὸν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωήν του, ὁποίαν πρέπει νὰ εὕρῃ χάριν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ζωοδότου Θεοῦ;

Παράδοξον, εἶπα πρὸς τὸν γέροντα· ἐάν τις, καθ' ὑπόθεσιν, καταβῇ εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν ὅλας τὰς δραχμάς του, ὅλην τὴν χρηματικήν του δύναμιν, δὲν τιμᾶται ὡς ἐλευθέριος, ἀλλὰ καταφρονεῖται ὡς μωρός· ἐὰν δὲ τὶς, ἑκουσίως σκληραγωγούμενος, στερηθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ πάσης θεραπείας δι' οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ διὰ νὰ φθείρῃ τὴν ὑγείαν του, καὶ νὰ καταλύσῃ τὰς ζωτικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ τοιοῦτος εὐλογεῖται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίζεται! Τοῦτο συμβαίνει, μὲ εἶπεν ὁ γέρων, ἐξ ἐκείνης τῆς ἀπάτης, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ὡμιλήσαμεν. Παντὸς ἔργου ἐκτέλεσις, ὠφελοῦντος τὸν πλησίον, πᾶσα πρακτικὴ ἀρετὴ ἐμβάλλει τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν εἰς δύσκολον τινὰ ἀγῶνα· ἡ ἐλεημοσύνη, παραδείγματος χάριν, σὲ ἀφαιρεῖ χρήματα, ἡ ἀνδρία γνωρίζεται εἰς κινδύνους, ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ἀπάθειαν, τὸ φιλόπατρι σὲ ἀναγκάζει εἰς ἀμίσθους κόπους, καὶ δὲν φυλάττει λογαριασμοὺς ἀποζημιώσεων· εἰς βραχυλογίαν, πᾶσα μία τῶν ἀρετῶν διὰ μέσου δυσκολίας κατορθοῦται, καὶ κατὰ τὴν δυσκολίαν της τιμᾶται καὶ θαυμάζεται. Διὰ νὰ τιμηθῇ τις ἄρα ὡς ἐνάρετος, δὲν πρέπει ἁπλῶς νὰ ὑποφέρῃ στερήσεις ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ προξενήσῃ τ' ἀγαθὰ εἰς τὴν πατρίδα, πρὸς τὸν πλησίον του. Οἱ δὲ ἁπλούστεροι δὲν πράττουσιν οὕτως, ἀλλὰ προχωροῦσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς πράξεως, καὶ μένουσιν ἐκεῖ, ἤγουν τιμῶσι τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ τέλους. Παραδείγματος χάριν, νηστεύουσιν, ὅμως ὄχι διὰ νὰ φάγῃ ὁ πτωχὸς, ὁ ἀποθνήσκων τῆς πείνας, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ νηστεύωσι, καὶ νηστεύοντες τιμῶνται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους. Ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τοῦ κίονος, τρωγλοδυτοῦσιν, ὄχι ὅμως διὰ νὰ εἰσάγωσιν ὑπὸ τὴν στέγην τὸν ξένον ἢ τὸν ἄρρωστον, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ ταλαιπωρηθῶσιν αὐτοί, καὶ ταλαιπωρούμενοι μακαρίζονται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους. . . . . .

Μετὰ ταῦτα, ὁ γέρων ἐπρόσθεσεν· Ὅστις ἐκλαμβάνει ὡς ματαίας ὅλας τὰς ἐλπίδας τοῦ πιστεύοντος εἰς Θεὸν, πῶς θεωρεῖ ἐκείνην τὴν παγκόσμιον συμφωνίαν ὅλων τῶν πασχόντων, ἐκείνας τὰς κατ' ἐπανάληψιν δεήσεις τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως; νομίζει ἄρα, ὅτι ἀποτείνονται ματαίως πανταχόθεν τῆς γῆς εἰς χάλκινον οὐρανὸν, διὰ νὰ μὴ λάβωσιν ἀπόκρισιν; Πόσας ἔχομεν αἰτίας θλίψεων εἰς τοῦτον τὸν βίον! Τὸ ψεῦδος μᾶς συκοφαντεῖ, ὁ δόλος μᾶς ἐπιβουλεύεται, ἡ πλαστὴ φιλία μᾶς προδίδει· οἱ δεσμοὶ τῆς κοινωνίας, ἀντὶ νὰ συνάπτωσι, πληγόνουσι τὰ μέλη της· ἡ ἐξουσία πολλαχοῦ, ὅσον δραστηρίως φορολογεῖ, τόσον ἀμελῶς παραβλέπει καταλυομένας τὰς πολιτικὰς ἐγγυήσεις· ἡ ἄκαμπτος φύσις μᾶς ἐπηρεάζει πολλαχῶς· ἡ σκοτεινὴ καὶ ψυχρὰ ἡλικία, καθ' ἣν ἀποσύρονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀφανίζονται ὅλα τὰ τερπνὰ, τὸ γῆρας, βεβαίως ἐπέρχεται, καθὼς ἐπῆλθε καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν σήμερον πρεσβύτην, καὶ χθὲς ἄνδρα, καὶ προχθὲς μειράκιον.

Εἰς τόσα ψυχρὰ πράγματα πανταχόθεν ζητοῦμεν παραμυθίαν, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς θρησκείας τὴν ἀπολαμβάνομεν. Μᾶς καταδιώκουσιν οἱ ἄνθρωποι; δημιουργοῦμεν καταφυγὴν πέραν γῆς καὶ ἀνθρώπων. Μᾶς ἀποστρέφεται ἡ ἐξουσία ὡς φίλους τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς πατρίδος; παρηγορούμεθα ἐκ τῆς ἰδίας ἰσχυροῦ τινὸς ἐξουσιαστοῦ, πατρὸς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ὅστις, πάντοτε μεθ' ἡμῶν ευρισκόμενος, θέλει μᾶς βραβεύσειν ἀξίως, διότι ἐμείναμεν πιστοὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πατρίδα. Μᾶς θλίβει πρόωρος φειλτάτων στέρησις; δὲν εἶναι ἀδύνατον τὸ ζεῦγμα τῆς ἀβύσσου· ῥίπτομεν γέφυραν ἐπ' αὐτῆς θρησκευτι-

κὴν, νοερὰν, καὶ ἀπολαμβάνομεν τὰ φίλτατα. Τέλος, ὅταν καταντήσωμεν εἰς τὴν ἐσπέραν τῆς παρούσης ζωῆς, περιμένομεν εὐέλπιδες τὴν ἀνατολὴν τῆς μελλούσης.—Ο ΓΕΡΩΝ ΛΙΜΠΕΡΙΣ.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΖΩΩΝ.

ΕΣΥΝΕΙΘΙΖΕ τις νὰ μεταβαίνῃ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας ὅπου διέτριβεν εἰς ἄλλην τινὰ γειτονικὴν, μὲ τὸν σκύλον του συνωδευμένος. Ἔτυχε δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν νὰ χάσῃ ὁ σκύλος τὸν αὐθέντην του εἰς τὴν ξένην πόλιν, καὶ συμπεράνας ὅτι ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, ἔδραμεν εἰς γνωρίμου τινὸς βιβλιοπώλου, καὶ ὑπεδήλωσε τὴν συμφοράν του. 'Τί!' ἐξεφώνησεν ὁ βιβλιοπώλης, 'τὸν αὐθέντην σου ἔχασες! Ἰδοὺ, ἓν σολδίον, νὰ περάσῃς τὸν ποταμόν.' Ὁ σκύλος ἥρπασε τὸ νόμισμα, ἔτρεξεν εἰς τὴν ὄχθην, ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πορθμέως, κ' ἐπέρασε μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.

Ἄμαξα, εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τρέχουσα, ἐπλάκωσε καὶ συνέτριψε σκύλου κνήμην. Χειροῦργός τις, περνῶν κατ' εὐτυχίαν, ἐλυπήθη τὸ ζῶον, ἐπῆρε δ' αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον, τοῦ ἔβαλε τὴν κνήμην, καὶ, ἀφοῦ τέλεια ἐθεραπεύθη, τὸ ἀφῆκε, πεπεισμένος ὅτι ἤθελεν ἐπιστρέψειν εἰς τοῦ παλαιοῦ του αὐθέντου. Ὁσάκις μετὰ ταῦτα ἀπήντα τὸν χειροῦργον ὁ σκύλος, ἀνεγνώριζεν αὐτὸν πάντοτε, τὴν οὐρὰν σείων, καὶ ἀλλεοτρόπως παριστάνων τὴν χαρὰν αὐτοῦ. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἠκούσθη τρανὸν γαύγισμα εἰς τὴν θύραν τοῦ χειρούργου· ἦτο δὲ ὁ ἰατρευθεὶς σκύλος, προσπαθῶν νὰ εἰσάξῃ ἄλλον σκύλον, τοῦ ὁποίου ὡσαύτως εἶχε σπάσειν ἡ κνήμη.

Ἵππος τις, πεταλωθεὶς καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας, ἔλαβε κατὰ δυστυχίαν βλάβην εἰς τὴν πετάλωσιν τοῦ ἑνός. Μετὰ τινας ἡμέρας, πόνον αἰσθανόμενος καὶ χωλὸς ἤδη, ὑπῆγε περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀγροῦ, ὅπου ἔβοσκεν, ἐσήκωσεν αὐτὴν μὲ τὸ στόμα, ἐξῆλθε, κ' ἐπροχώρησε κατευθεῖαν εἰς τοῦ ἰδίου πεταλωτοῦ τὸ ἐργαστήριον, ἓν ἥμισυ μίλιον μακράν. Μόλις ἤνοιξεν ὁ πεταλωτὴς, καὶ ὁ ἵππος, πλησιάσας, ἐσήκωσε τὸν πονεμένον πόδα. Ὁ σιδηρουργὸς ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τὸ ὀνύχιον, ἀνεκάλυψε τὴν βλάβην, ἔκβαλε τὸ πέταλον, καὶ μετέβαλεν αὐτὸ προσεκτικώτερα· μετὰ τοῦτο, στραφεὶς ὁ ἵππος, ἐξεκίνησε μ' εὐχάριστον βῆμα πρὸς τὴν καλῶς ἐγνωσμένην βοσκήν του.

Ὁ ΑΛΗΘΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ο ΑΛΗΘΗΣ ποιητὴς λαλεῖ, σκέπτεται, εἰκονίζει, ἐπινοεῖ διαφόρως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐξίσταται ἀπὸ τὴν ἤρεμον καὶ ἥσυχον κατάστασιν, ὑψοῦται, ἐξάπτεται, συγκλονεῖται ἔξω τῆς συνηθείας, καὶ φαίνεται, τέλος πάντων, ὅτι δὲν ἐνεργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἁρπάζεται καὶ ἐκφέρεται ἔξω ἑαυτοῦ ὑπό τινος ἀνωτέρας δυνάμεως καὶ φορᾶς. Τωόντι, ὅλοι θέλουν συνομολογήσειν ὅτι ταῦτα εἶναι ψυχῆς ἐνθουσιώσης, ἥτις ἐξίσταται καὶ φέρεται ἔξω τῆς συνήθους σφαίρας. Βλέπει μὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς ὁράσεις, θεάματα, καὶ σκηνάς· ἐνεργεῖ μὲ δύναμιν, καὶ ὁρμὴν, καὶ ἔκρηξιν βιαίαν, καὶ εἰς στιγμὰς παρερχομένας, ὡς ἀστραπαί. Τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς εἶναι νέα, καὶ παρὰ τὸ σύνηθες ἔχοντα μέγεθος καὶ κάλλος. Δὲν βλέπει ἐνώπιόν της παρὰ θαύματα, τεράστια, κάλλη, ἡρωϊσμοὺς, ἀρετὰς, καὶ ἄνδρας ἐνδόξους ἢ θεοὺς, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ, μὲ τοὺς ὁποίους συνομιλεῖ, συναγάλλεται, καὶ ἐντεῦθεν διεγείρονται εἰς αὐτὴν πάθη, δάκρυα, τὰ ὁποῖα μεταδίδει εἰς ἄλλους, ἐφέλκουσα, συγκινοῦσα, καὶ ἠλεκτρίζουσα τὸν ἀναγινώσκοντα ἢ ἀκούοντα. Διὰ τοῦτο μὲ φαίνεται ὅτι δὲν δύναταί τις κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ὁρίσῃ ἢ νὰ περιγράψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν παρὰ λέγων, ὅτι εἶναι ὕψωσις τῆς ψυχῆς εἰς τὸ βλέπειν μὲ ὀξύτητα ἀήθη καὶ θαυμαστὰ πράγματα, ἐμμανὴς οὖσα αὐτὴ, καὶ εἰς ἄλλους μεταδίδουσα τὸ πάθος της.—ΦΙΛΟΣ. ΒΑΜΒΑ.

ΠΕΡΙ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ.

ΣΥΓΓΡΑΦΟΝΤΕΣ, ἃς ἀποφεύγωμεν ἐπιχειρήματα ἀμφισβητήσιμα· τὰ ἐπιχειρήματα ὁμοιάζουν στρατιώτας· κάλλιον νὰ ἔχωμεν ὀλίγους, ἱκανοὺς, ὡς οἱ ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιᾶται, νὰ βαστάξωσι μίαν θέσιν, παρὰ πολλοὺς, ὡς αἱ μετὰ τοῦ Ξέρξου μυριάδες ἐκεῖναι τῶν Περσῶν, αἵτινες μόνον ἐχρησίμευσαν νὰ λαμπρύνωσι τὸν θρίαμβον, καὶ ν' αὐξήσωσι τὸ κλέος τοῦ νικητοῦ. Καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν συμφέρει νὰ προτιμῶμεν ἐκλεκτὰ μόνον ἐπιχειρήματα, μᾶλλον παρὰ ν' αὐξάνωμεν τὸ πλῆθος αὐτῶν μὲ τὴν προσθήκην τῶν ἀσθενῶν· ὁ ἀντίδικός μας θέλει ἀποκριθῆν εἰς τὰ ἀδύνατα, καὶ νικήσας αὐτὰ θέλει ζητήσειν τὴν τιμὴν, καὶ πολλάκις μάλιστα θέλει τὴν λάβειν, ὅτι ἐνίκησε καὶ τὰ ἰσχυρά. Συνομιλοῦντες προσέτι, ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ συγγράφοντες, χρεία ν' ἀκολουθῶμεν τὸν προειρημένον κανόνα, ἐὰν θέλωμεν νὰ μὴν ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅ,τι ἐλέχθη ποτὲ εἰς ἕνα, τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσα, ὡς ὁ ταχυδρόμος ἵππος, ἔτρεχε τόσον ταχύτερα, ὅσον μικρότερον ἐσήκονε φορτίον· δηλαδὴ, ὅτι ἔδειχνεν εἰς μὲν τοὺς ἀμαθεῖς τὴν πολυμάθειαν, εἰς δὲ τοὺς πολυμαθεῖς τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ. Τωόντι, ἂν οἱ ἄνθρωποι περιωρίζοντο εἰς μόνον ὅσα ἐγνώριζαν, συχνότατα ἤθελε συμβαίνειν ἐπὶ γῆς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ ἅγιος Ἰωάννης μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι συνέβη ἅπαξ εἰς τὸν οὐρανὸν, 'σιγὴ ὡς ἡμιώριον.' Ὁ μέγας μαθηματικὸς Ἄλλειος (Halley) ἐφλυάρει οὐκ ὀλίγον ὑπὲρ ἀπιστίας· μίαν δὲ φορὰν, ἀφοῦ ἐλευθέρως ὡμίλησε περὶ αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ φίλου του Νεύτωνος, Sir Isaac Newton, τὸν διέκοψεν οὗτος ἀποτόμως μὲ τὴν ἐφεξῆς παρατήρησιν· 'Πάντοτε, φίλε, σὲ ἀκούω μὲ τὸ μεγαλήτερον σέβας, ὅταν ὁμιλῇς περὶ ἀστρονομίας ἢ τῶν μαθηματικῶν· διότι αὗται εἶναι ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἠρεύνησες ἐπιμελῶς, καὶ τὰς ὁποίας καλῶς ἐννοεῖς· ἀλλ' ὅταν λαλῇς περὶ θρησκείας, σὲ ἀκούω πάντοτε μὲ πόνον· καθότι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ποτὲ δὲν ἐξέτασες σπουδαίως, καὶ δὲν τὴν καταλαμβάνεις· τὴν καταφρονεῖς, διότι δὲν τὴν ἐσπούδασες, καὶ δὲν θέλεις νὰ τὴν σπουδάσῃς, ἐπειδὴ τὴν καταφρονεῖς.'

ΠΥΡΚΑΙΑΙ ΕΙΣ ΔΑΣΗ.

ΤΗΝ ἀκόλουθον ζωηρὰν περιγραφὴν λαμβάνομεν ἐκ τῶν περιηγήσεων Ἄγγλου τινὸς κατὰ τὴν Σβεκίαν, Νορβεγίαν, καὶ Φιννίαν, μέχρι τῆς Βορείου Ἄκρας·—

'Ἐπεράσαμεν ἀπό τινα δάση ἐκτεταμένα, καταναλωθέντα ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ παριστάνοντα οἰκτρὸν θέαμα ἐρημώσεως. Τὸ ὡραῖον καταπράσινον τῆς γῆς σκέπασμα, ὅπου μὲ τόσην τέρψιν ἐπανεπαύετο πρότερον ὁ ὀφθαλμὸς, εἶχε τώρα γένειν ἄφαντον· πέριξ δ' ἔκειντο πανταχοῦ διεσκορπισμένοι κορμοὶ κατάμαυροι τῶν μαραμμένων πίτυων, ἄνθρακας ὁμοιάζοντες. Ἀπὸ διαφόρους αἰτίας προέρχονται αἱ βορειναὶ αὗται πυρπολήσεις· ὅθεν καὶ δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι συμβαίνουν τόσον συχνά. Γενικῶς, ὅταν χωρικός τις θέλῃ νὰ καθαρίσῃ μέρος δάσους πρὸς καλλιέργειαν, καίει τὰ δένδρα. Τοῦτο δὲ ουχὶ μόνον ἀπαλλάττει αὐτὸν τοῦ μεγάλου κόπου τῆς ἀφαιρέσεως τῶν πυκνῶν χαμοκλάδων, καὶ προσέτι εὐκολύνει τὴν πρόοδον τῆς ἀξίνης, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ὠφελεῖ τὰ μέγιστα, καθότι αἱ τέφραι χρησιμεύουν ὡς κόπρος γονιμωτάτη. Πολλάκις ὅμως, εἴτε διότι δὲν μεταχειρίζονται τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, εἴτε διότι ἀρχίζουν τὴν πυρπόλησιν ὁπόταν ὁ καιρὸς ἦναι ὑπὲρ τὸ δέον ξηρὸς, συμβαίνει νὰ ἐκτείνεται τὸ πῦρ πολὺ μᾶλλον παρ' ὅσον ἐσκόπευαν, φθορὰν καὶ ὄλεθρον πανταχοῦ συνεπιφέρον. Κάποτε προέρχονται ἀπὸ κακίαν ἢ ἐκδίκησιν αἱ πυρκαϊαὶ αὗται· μ' ἐδιηγήθησαν περί τινος χωρικοῦ, ὅστις, ζητήσας μέρος δάσους διὰ νὰ καθαρίσῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ αὐτὸ (τὰ δὲ τοιαῦτα αἰτήματα γενικῶς εἰσακούονται), καὶ μὴ ἐπιτυχὼν, παρωργίσθη τοσοῦτον, ὥστ' ἔβαλεν εἰς αὐτὸ πῦρ. Πολλῶν μιλίων ἔκτασις περιετυλίχθη εἰς φλόγας, καὶ ἱκανὸς χρόνος ἐπέρασε πρὶν στήσωσι τὴν πρόοδον αὐτῶν. Πολλάκις ἡ ἀστραπὴ φέρει τὰς ἐκτεταμένας ταύτας ἐρημώσεις, κατασκήπτουσα εἰς τοὺς ξηροὺς κλάδους γηραιᾶς τινὸς πίτυος, καὶ οὐχὶ μόνον αὐτὴν πυρπολοῦσα, ἀλλὰ δι' αὐτῆς καὶ τὸ ὑποκάτω ξηρὸν βρύον, ὅθεν τὸ πῦρ πανταχοῦ μεταδίδεται. Χωρικός τις, ἀφοῦ καπνίσῃ, ἐκτινάσσει τὴν τέφραν τῆς καπνοσύριγγος· διά τινας ὥρας μένει πεπνιγμένη καὶ ἄφαντος· κατ' ὀλίγον δὲ αὐξάνουσα ἡ αὔρα, ζωογονεῖ καὶ ἀναφλέγει αὐτὴν, καὶ ὁ ὄλεθρος ἤδη ἄρχεται. Αἱ φλόγες, ὡς ὕσκαν τὸ ξηρὸν καὶ καύσιμον βρύον διατρέχουσαι, ἀπαντῶσι κάμμίαν πεύκην, τὴν ὁποίαν εὐθὺς ἀναβαίνουν μὲ ἀστραπῆς ταχύτητα, βοηθούμεναι ἀπὸ τοὺς ῥητινώδεις χυμούς της. Οὕτω δ' ἐξαπλοῦνται ταχέως καθ' ὅλον τὸ δάσος, μὲ καπνὸν καὶ κρότους συνωδευμέναι, φοβερὸν δὲ καὶ καταπληκτικὸν θέαμα παριστάνουσαι. Ὁ ἀπομεμακρυσμένος ὁδοιπόρος, τὸ αἴτιον ἀγνοῶν, βλέπει μὲ ἀπορίαν τὸ παράδοξον ἐρυθρὸν φαινόμενον τοῦ ὁρίζοντος· ἂν δ' ἐξ ἀτυχίας μέλλῃ νὰ διαβῇ τὸ καιόμενον δάσος, πολλὰ δυσκόλως θέλει ἀποφύγειν τὴν μανίαν τοῦ πυρός. Πανταχόθεν ἀπὸ πίπτοντα δένδρα περικυκλωμένος, τὴν ὁδὸν αὐτοῦ μὴ βλέπων ἀπὸ τὸν καπνὸν καὶ τὰς φλόγας, στέκει ἔκθαμβος, ἀπορῶν εἴτε νὰ προχωρήσῃ, εἴτε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ. Ἂν σηκωθῇ ἄνεμος, εὐθὺς ἀνάπτει ὅλον τὸ δάσος· χίλιοι δυνατοὶ κρότοι προσβάλλουν πανταχόθεν εἰς τὰ ὦτία· ἂν δὲ πέσῃ ἐλαφρά τις βροχὴ, ἀκούεται δυνατὸν σύριγμα, καπνὸς παχύτατος ἕρπει καταγῆς, καὶ πνίγονται μὲν στιγμιαίως αἱ φλόγες, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκρηγνύονται ὁρμητικώτεραι. Τὰ θηρία τοῦ δάσους, διωκόμενα ὑπὸ ἐχθροῦ ἀκαταμαχήτου, φεύγουν ἀπὸ ἄγρια σπήλαια μέχρι τοῦδε ἀνενόχλητα· ἄρκτοι δὲ καὶ λύκοι κάμνουν ἐφόδους ἀπηλπισμένας εἰς τὰ βοσκήματα τῶν χωρικῶν. Ὀλίγα θεάματα ἐμπορεῖ τις νὰ συλλάβῃ φοβερώτερα ἢ μεγαλοπρεπέστερα τῆς τοιαύτης πυρπολήσεως εἰς τὰ τῆς ἄρκτου ἀκατοίκητα μέρη, καὶ μάλιστα ὁπόταν τὶς ἐκ τῆς κορυφῆς ὄρους βλέπῃ τὴν πρόοδον τῶν φλογῶν, καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ταχέως γινομένην ἀλλοίωσιν ἐπὶ τοῦ γελαστοῦ τῆς φύσεως προσώπου.'

Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δάση ταῦτα ὀλίγον ἔλειψε νὰ χαθῇ ὁ μέγας φυσικοϊστορικὸς τῆς Σβεκίας, ὁ Λίνναιος· τὸ πῦρ εἶχε προέλθειν ἀπὸ ἀστραπήν· συνέβη δὲ εἰς καιρὸν ἀξιοσημειώτου ἀνομβρίας. 'Διεπέρασα,' λέγει, 'δάσος τεσσάρων ἢ πέντε μιλίων Ἀγγλικῶν, ὅλως διόλου κεκαυμένον· ὥστε ἡ γῆ, ἀντὶ νὰ φορῇ τὸν ἀνοικτὸν καὶ καταπράσινον αὐτῆς πέπλον, ἦτο πενθίμως ἐνδεδυμένη· μ' ἔκαμε δὲ πολὺ περισσοτέραν δυσαρέσκειαν καὶ λύπην τὸ θέαμα τοῦτο, παρ' ὅσην μ' ἐπροξένησε ποτὲ ἡ κατάλευκος χειμερινὴ στολή της· καθότι αὕτη, μολονότι ἀφανίζει τὰ χόρτα, ἀφίνει ὅμως τὰς ῥίζας ἀβλαβεῖς. Τὸ πῦρ ἐφαίνετο σχεδὸν ἐσβεσμένον εἰς τὰ πλειότερα τῶν μερῶν ὅσα ἐπεσκέφθημεν, ἐκτὸς εἰς μυρμηκιὰς καὶ ξηροὺς κορμοὺς δένδρων. Ἀφοῦ διωδεύσαμεν ὀλίγον διάστημα εἰς τὸ μέσον τῆς ἐρημώσεως ταύτης, ἤρχισεν ὁ ἄνεμος νὰ πνέῃ δυνατώτερα, καὶ θόρυβος αἰφνιδίως ἠκούσθη εἰς τὸ ἡμικαυμένον δάσος, τοιοῦτος ὁποῖον δύναμαι μόνον νὰ παραβάλω μὲ τὸν διεγειρόμενον εἰς στράτευμα προσβαλλόμενον ὑπὸ ἐχθροῦ. Ἠγνοούσαμεν ποῦ νὰ στρέψωμεν τὰ διαβήματά μας· ὁ καπνὸς δὲν ἐσυγχώρει νὰ μένωμεν ἐκεῖ ὅπου ἤμεθα, οὐδ' ἐτολμοῦσαμεν νὰ στραφῶμεν ὀπίσω. Μᾶς ἐφάνη προτιμότερον νὰ σπεύσωμεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἐλπίζοντες ταχέως νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ πέρατα τοῦ δάσους, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀπετύχαμεν. Ἐτρέξαμεν ὅσον ἐγρήγορα ἠδυνάμεθα, διὰ νὰ μὴ κατασυντριβῶμεν ἀπὸ τὰ πίπτοντα δένδρα, τινὰ τῶν ὁποίων μᾶς ἠπείλουν πᾶσαν στιγμήν. Συνέβαινε κάποτε νὰ πέσῃ ἔξαφνα μέγας τις κορμός· ἡμεῖς δ' ἐστέκαμεν οἱ ἄθλιοι χάσκοντες, ἀγνοοῦντες ποῦ νὰ στρέψωμεν πρὸς ἀπορυγὴν τοῦ ὀλέθρου, καὶ ἀφινόμενοι διόλου εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Προνοίας. Μέγα τι δένδρον ἔπεσε καθαυτὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ὁδηγοῦ μου, ὅστις προηγεῖτο μόλις ὑπὲρ τὴν μίαν ὀργυιάν· ἀλλὰ, χάριτι θείᾳ! διεσώθημεν ἀμφότεροι. Ὑπερεχάρημεν δὲ, ὅταν ἐτελείωσεν ἡ κινδυνώδης αὕτη ἐπιχείρησις, καθότι ὅλην τὴν ὥραν ἠσθανόμεθα ὡσὰν δύο κακοῦργοι, τρέμοντες μὴ συλληφθῶσι.'

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΤΩΝ ΕΥΛΟΓΙΩΝ.

Το ὄνομα Ευλογία καὶ Ευλογίαι δίδεται κατ' εὐφημισμὸν εἰς τὰ λοιμώδη τῶν τέκνων ἐξανθήματα, ὡς οἱ Τοῦρκοι ὀνομάζουν τὴν πανώλη Μουμπαρὲκ, Ευλογημένην, καὶ ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν ἱερὰν νόσον τὴν ἐπιληψίαν. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἀγνοοῦσαν τὴν ἀσθένειαν ταύτην· οἱ Σῖναι ὅμως καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἔκπαλαι συναριθμοῦν τὴν Ευλογίαν μετὰ τῶν κοινοτέρων νόσων, καὶ εἴς τινα τῶν ἀρχαιοτάτων περὶ θρησκείας καὶ φιλοσοφίας βιβλίων των εὑρέθησαν περιγραφαὶ αὐτῆς.

Ἡ Κίνα λοιπὸν ἢ ἡ Ἰνδοστὰν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἡ πατρὶς τῶν Ευλογιῶν. Ἀλλὰ δὲν ἐξηκριβώθη οὔτε εἰς ποίαν ἐκ τῶν δύο τούτων πρῶτον ἐφάνησαν, οὔτε τίνι τρόπῳ ἐγεννήθησαν, ἐκτὸς ὅτι ἐκ μεμακρυσμένων αἰώνων βρύουν ἀπὸ κατοίκους αἱ χῶραι αὗται, καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ὑπόκεινται εἰς φοβερὰν πεῖναν·—περιστάσεις ἀφ' ἑαυτῶν γεννητικαὶ λοιμικῶν νόσων.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν ἐφάνησαν κατὰ πρῶτον αἱ Ευλογίαι περὶ τὰ μέσα τῆς ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, εἰς δὲ τὴν Ευρώπην ἔτι πλέον ἐσχάτως. Τὸ 569, στράτευμα Χριστιανῶν ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας ἐπολιόρκησε τὴν Ἀραβικὴν πόλιν Μέκκαν, μ' ἐλπίδα νὰ καταστρέψῃ τὸν ἐντὸς αὐτῆς ναὸν τῶν Ἐθνικῶν, Καάβαν· τοὺς πολιορκητὰς τούτους κατέφθειρεν ἡ Ευλογία, καὶ λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι ἡ Κοκκίνα ἐφάνη ἐκεῖ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῆς Μέκκας, Σ. Ε. 569, ἕως τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, 639, ἡ πρόοδος τῆς Ευλογίας δὲν ἀναφέρεται εἰς κἀνὲν τῶν σωζομένων Ἀραβικῶν ὑπομνημάτων. Ἀμφιβολία ὅμως δὲν ὑπάρχει, ὅτι καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἡ νόσος ἐξηπλόνετο κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἐξοπίσω τῶν νικητῶν Ἀράβων, οἵτινες συνηγμένοι ὡδηγοῦντο εἰς πολέμους ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ προφήτου των. Ὁ πόλεμος ἐχρημάτισε πάντοτε τοῦ λοιμοῦ διασπορεύς· ἐπειδὴ δὲ ἡ Περσία καὶ ἡ Συρία υπετάχθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Μωάμεθ, δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι μετὰ τῶν νικητῶν τούτων εἰσήχθη καὶ ἡ νόσος εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἐὰν δὲν εἶχε τὰς φθάσειν καὶ ἀρχήτερα.

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὁ Ἀμροῦ, τοποτηρητὴς τοῦ Καλιφᾶ Ὀμὰρ, κατέδραμε τὴν Αἴγυπτον τὸ 638. Εἰς δύο ἔτη ἤλωσε τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Εἰκάζεται δὲ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας μετεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Μωαμεθανικοῦ στρατοῦ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αἱ Ευλογίαι. Ὁ Ἀρὼν, συγγραφεὺς εἰς Ἀλεξάνδρειαν τότε διατρίβων, ἐξέδωκε πραγματείαν περὶ τῶν Ευλογιῶν, τὴν ὁποίαν αἰνίττεται ὁ περιβόητος Ἀραψ ἰατρὸς Ῥαζῆς. Κατὰ δυστυχίαν τὸ πόνημα τοῦ Ἀρὼν ἐχάθη ἔκτοτε.

Ἡ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ταχεῖα καὶ μακροχρόνιος ευδοκίμησις τῶν Σαρακηνικῶν ὅπλων ἤνοιξε τώρα νέας διώρυγας πρὸς διάδοσιν τῶν Ευλογιῶν. Οἱ δορικτήτορες, βαθμηδὸν ὑποτάξαντες τὰ ἐπὶ τῆς Μεσογείου Ἀφρικανὰ παράλια, μετέβησαν τὸ 712 εἰς τὴν Ἱσπανίαν. Ἀφοῦ δ' ἐνίκησαν τὸν Ῥοδερίκον, ἔσχατον βασιλέα τῶν Γότθων, ἐπῆραν τὸ Τώλητον, καὶ μετὰ καιρὸν κατέδραμαν τὴν χώραν ὁλόκληρον. Περὶ τὸ 732 διέβησαν οἱ Σαρακηνοὶ τὰ Πυρηναῖα. Ὅθεν σύγχρονον τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης ἐμποροῦμεν νὰ λογιζώμεθα τῶν Ευλογιῶν τὴν εἰς τὸ βασίλειον αὐτὸ εἰσαγωγήν.

Εἰς τὴν Βρετανίαν ἔφθασεν ἡ νόσος περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος· ἀλλ' οἱ τοῦ καιροῦ ἐκείνου συγγραφεῖς δὲν παρέχουν καθαράν τινα εἴδησιν τῆς παραδόξου ταύτης ἐπισκέψεως. Εἰς τὴν ἄγνοιαν τοῦ μεσαιῶνος βεβυθισμένοι, ἀφῆκαν ἀπερίγραπτον τὴν χειροτέραν μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητος· ἢ, ἐὰν ποσῶς μνημονεύωσιν αὐτὴν εἰς τὰ ἰσχνὰ χρονικά των, καλοῦν αὐτὴν μόνον 'λοιμὸν,' ἢ 'πῦρ καταναλίσκον,'—ἐπίθετα ἐφαρμοζόμενα τότε εἰς ὅλας ἐπίσης τὰς ἐξανθηματικὰς νόσους.

Ὁπόταν ἐμβῶσιν αἱ Ευλογίαι εἰς μέρος ὅπου δὲν ὑπῆγαν ποτὲ ἀρχήτερα, τὰ πρῶτά των ἀποτελέσματα εἶναι σχεδὸν πάντοτε πολὺ μᾶλλον ὀλέθρια παρ' ὁποιαδήποτε τῶν ἐφεξῆς. Τὸ 1517 ἐμολύνθη ὁ Ἅγιος Δομίνικος, εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας. Ἡ νῆσος περιεῖχε τότε ἓν ἑκατομμύριον Ἰνδῶν· ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐξωλοθρεύθησαν διόλου ἀπὸ τὰς Ευλογίας καὶ τὰ φονικὰ ὅπλα τῶν Ἱσπανῶν. Περὶ τὸ 1520 ἤρχισαν αἱ Ευλογίαι εἰς τὴν Κούβαν. Ἐκεῖθεν ἐπέρασαν εἰς τὸ Μεξικόν. Εἰς βραχὺ δὲ καιροῦ διάστημα ἔφθειραν κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς εἰς μόνον τὸ βασίλειον τοῦ Μεξικοῦ τρία ἥμισυ ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων. Εἰς ἀκολούθους χρόνους διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικανῆς ἠπείρου ἐβλάφθησαν δεινότατα. Ὁλόκληρα ἔθνη πολεμικῶν Ἰνδῶν σχεδὸν ἐξεκληρίσθησαν· καὶ σωροὶ κοκκάλων, εὑρεθέντες ὑπὸ τὰ δάση τοῦ ἐνδοτέρου τῆς Ἀμερικῆς, ὑπολαμβάνονται ὡς μαρτύρια τῆς τῶν Ευλογιῶν φθορᾶς.

Οὐδεμίαν ἐλάττωσιν ἐπιφέρει τὸ κλίμα εἰς τὴν δύναμιν τῆς νόσου ταύτης. Ἡ Ἰσλανδία, ὅπου εἰσεχώρησε τὸ 1707, ὑπέφερεν ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ μεσημβρινωτέρας χώρας. Δεκαὲξ χιλιάδας ἀνθρώπων ἠφάνισεν, ἤτοι ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον τοῦ λογιζομένου τῆς νήσου πληθυσμοῦ. Ἡ Γροελλανδία ευτύχησε μὲν νὰ τὴν ἀποφύγῃ ἕως τὸ 1733· τότε δὲ φανεῖσα ἐκεῖ, ἀφήρπασε σχεδὸν ὅλους τοὺς κατοίκους.

Πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης εἶναι τὴν σήμερον πασίγνωστος ἡ Ευλογία· ἀλλὰ δὲν διατρέχει πλέον τὴν γῆν ὡς δαίμων ἐξολοθρευτικὸς, ἀπὸ χιλιάδας καὶ μυριάδας τὸν δρόμον αὐτοῦ στρώνων. Ἡ ευεργετικὴ Πρόνοια, ἥτις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδίων αὐτῆς μυστηριωδῶν σκοπῶν ἀνέχεται τὴν γέννησιν καὶ ἔκτασιν πολυαρίθμων νόσων, ἐνισχύει τὸν ἀνθρώπινον νοῦν νὰ ἐφευρίσκῃ πολυάριθμα ἰατρικὰ, προσφυῆ νὰ ἐλαφρύνωσιν ἢ καὶ διόλου νὰ προλαμβάνωσι τὰ κινδυνώδη αὐτῶν ἀποτελέσματα. Χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ, λογαριάζεται ὅτι τοὐλάχιστον ἓν τεσσαρεσκαιδέκατον πάσης γενεᾶς ἀνθρώπων ἤθελε χάνεσθαι ἀπὸ τὸ θανατηφόρον μόλυσμα τῶν Ευλογιῶν· ἀλλ' ὅτι, ἂν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἐνηργεῖτο γενικῶς, ἡ θνῆσις δὲν ἤθελε συμποσοῦσθαι εἰς ἕνα πρὸς ἑβδομήκοντα τῶν ἐνοφθαλμιζομένων· ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ διὰ τῆς δαμαλίδος ἐνοφθαλμισμοῦ, μόλις ἀποθνήσκει ἕνας εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας τῶν οὕτω θεραπευομένων.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ'.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Ἀγγλίας, Γεώργιος Γ'., διώρισε ποτὲ νὰ οἰκοδομήσωσι τάφον ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του· ἔφερε λοιπὸν τὸ σχέδιον ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ συνωμίλησαν περὶ αὐτοῦ ἱκανὴν ὥραν· τέλος δὲ, ὁ ἀρχιτέκτων εὐχαρίστησεν εἰς τὸν μονάρχην διὰ τὴν συγκατάβασιν· καὶ συγχρόνως εἶπεν, 'Ἐτόλμησα νὰ πολυλογήσω καὶ νὰ φανῶ τόσον ὀχληρὸς εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὥστε νὰ μὴν εὑρεθῶ ἠναγκασμένος καὶ πάλιν νὰ ἀναφέρω τὴν λυπηρὰν ταύτην ὑπόθεσιν.' 'Κύριε,' ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, 'σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀναφέρῃς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὁσάκις θέλεις· δι' ἐμὲ ἡ κτίσις τάφου διὰ τὸ νεκρόν μου σῶμα εἶναι πρᾶγμα ὄχι ὀλιγώτερον εὐχάριστον παρ' ὁ καλλωπισμὸς παλατίου διὰ τὴν ἀγαλλίασιν καὶ τέρψιν μου ἐνῷ ζῶ. Ἂν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ γένωσιν αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου ἐννενήκοντα ἢ καὶ ἑκατὸν χρόνοι, εὐχαριστοῦμαι· ἀλλ' ἂν εὐδοκήσῃ ν' ἀποθάνω καὶ ἀπόψε, προθύμως ὑποκλίνω εἰς τὸ θέλημά του.'

Η ΑΝΟΙΞΙΣ.

Ω ΖΩΟΓΟΝΕ ἄνοιξις, χαριεστάτη ὥρα,
Νεότης τοῦ ἐνιαυτοῦ, τῆς φύσεως ὀπώρα!
Οἱ εὐκραεῖς σου ζέφυροι, ὡς ἐκλεκτοὶ ζωγράφοι,
Πολυειδῶς ἐποίκιλαν τὸ δροσερὸν χωράφι.
Μοσχοβολεῖ ἡδύοσμος, βασιλικὸς μυρίζει,
Εἰς τὸν ἀέρα φέρεται, καὶ τὸν ἀρωματίζει.
Ὁ οὐρανὸς ἐγέλασεν, ἡ θάλασσα ἐχάρη,
Θεία φαιδρότης πρόδηλος εἰς ὅλα ἐνεσπάρη.
Οἱ ναῦται εἰς τὰ πλοιά των τὴν ἄγκυραν ἐπῆραν,
Κ' εὐτυχῶς ἀρμενίζοντες, ἀσμένως παίζουν λύραν.

ΟΜΟΥ βαδίζουν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία· ὅπου ἡ μία ὑπάρχει, ἐκεῖ τῶν ἀδυνάτων καὶ ἡ ἄλλη νὰ μὴ γεννηθῇ. Κἀνὲν εἶδος δεσποτισμοῦ δὲν εἶναι τόσον ἐντελὲς, ὅσον τὸ ἐπιβάλλον ἐκκλησιαστικοὺς ὡς καὶ πολιτικοὺς περιορισμούς.

ΑΠΟ τὴν μοναξίαν τοῦ σπουδαστηρίου ἐξαπέστειλάν τινες ἀκτίνας νοεροῦ φωτὸς, αἵτινες ἐτάραξαν αὐλὰς, καὶ βασίλεια ἐπανεστάτησαν· ὡς ἡ σελήνη, ἥτις, μολονότι μακρὰν ἀπέχουσα τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ λάμπουσα ἐπ' αὐτοῦ μὲ γαλήνιον καὶ ἤρεμον φῶς, εἶναι ὅμως ἡ πρωταίτιος ὅλων ἐκείνων τῶν ἀμπωτίδων καὶ πλημμυρῶν, αἵτινες ἀδιακόπως ταράττουν τὸν ἀνήσυχον κόσμον τῶν ὑδάτων.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

ΟΤΑΝ στοχασθῶμεν πόσων εἰδῶν πράγματα περίεργα ἐθησαύρισεν ὁ ὠκεανὸς εἰς τὸ διάστημα παντὸς ναυτικοῦ πολέμου ἐκ των ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον, αὐξάνει μεγάλως ἡ ἰδέα μας περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀφινομένων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διαρκῶν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ὑπομνημάτων. Ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου Ευρωπαϊκοῦ πολέμου, τριάκοντα δύο Βρετανικὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς κατεποντίσθησαν εἰς τὸ διάστημα εἰκοσιδύο χρόνων, ἐκτὸς ἑπτὰ πλοίων τῶν πεντήκοντα κανονίων, ὀγδοήκοντα ἓξ φρεγατῶν, καὶ πλήθους μικροτέρων καραβίων. Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ χρόνου διάστημα ἠφανίσθησαν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου οἱ στόλοι τῶν ἄλλων Ευρωπαϊκῶν δυνάμεων, τῆς Γαλλίας, Ὁλλανδίας, Ἱσπανίας, καὶ Δανίας, ὥστε τὸ σύνολον τῆς ζημίας αὐτῶν πρέπει πολλὰς φορὰς νὰ ὑπερέβη τὴν ζημίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Εἰς ἕκαστον ἀπὸ τὰ πλοῖα ταῦτα ὑπῆρχαν σειραὶ κανονίων, κατεσκευασμένων ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκὸν, εἰς πολλὰ δὲ ἦτο σημειωμένος ὁ καιρὸς καὶ τόπος τῆς κατασκευῆς των, μὲ γράμματα μεταλλόχυτα. Εἰς ἕκαστον ἦσαν νομίσματα χάλκινα, ἀργυρᾶ, πολλάκις δὲ καὶ πάμπολλα χρυσᾶ, ἁρμόδια νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀξιόλογα ἱστορικὰ ὑπομνήματα· εἰς ἕκαστον ἦσαν ἀπειροειδῆ ἐργαλεῖα τῶν τεχνῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης, πολλὰ ὑάλινα καὶ κεράμεια, δυνατὰ ὥστε νὰ διαρκέσωσιν ἀπροσδιορίστους αἰῶνας, ὅταν ἅπαξ ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τὴν μηχανικὴν ἐνέργειαν τῶν κυμάτων, καὶ χωθῶσιν ὑπὸ σωρὸν ὕλης ἀποκλειούσης τὴν καταβιβρώσκουσαν τοῦ ὕδατος ἐνέργειαν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει διόλου νὰ φανταζώμεθα, ὅτι τοῦ πολέμου ἡ λύσσα συντελεῖ μᾶλλον παρὰ τοῦ ἐμπορίου τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα εἰς καταποντισμοὺς καὶ εἰς ναυάγια.

Ἀπὸ ἐξέτασιν τῶν καταλόγων τοῦ Lloyd, ἐκ τοῦ 1793 μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 1829, ἐφάνη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Βρετανικῶν μόνον πλοίων, ὅσα ἐχάθησαν εἰς αὐτὴν τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ἐσυμποσοῦτο, κατὰ μέσον ὅρον, εἰς ἓν ἥμισυ τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τὰ πεντακόσια πεντήκοντα ἓν πλοῖα τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, ὅσα ἔχασεν ἡ Ἀγγλία κατὰ τὴν προειρημένην περίοδον, μόνον ἑκατὸν ἑξήκοντα ἡλώθησαν ἢ ἐφθάρησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ἔπεσαν εἰς τὴν ξηρὰν, ἢ κατεποντίσθησαν, ἢ ἐκάησαν κατὰ συμβεβηκός·—δεῖγμα τοῦτο ἀξιοσημείωτον, ὅτι τοὺς κινδύνους τοῦ ναυτικοῦ πολέμου, ὅσον καὶ ἂν ἦναι μεγάλοι, τοὺς ὑπερβαίνουν οἱ ἐκ τῆς τρικυμίας, τῆς θυέλλης, τῶν ῥηχῶν, καὶ ἄλλων δεινῶν τῆς θαλασσοπλοΐας. Ἑκατομμύρια δηστήλων καὶ ἄλλων νομισμάτων κατεβυθίσθησαν ἐνίοτε μεθ' ἑνὸς μόνου πλοίου· ἐπὶ δὲ τούτων, ὅταν τύχωσι περιτυλιγμένα εἰς μήτραν ἱκανὴν νὰ προφυλάξῃ αὐτὰ ἀπὸ χημικὰς μεταβολὰς, θέλουν μένειν ἐγγεγραμμέναι πολλαὶ εἰδήσεις ἱστορικῶς ἀξιόλογοι, καὶ διαρκέσειν αἰῶνας ἀπροσδιορίστους. Εἰς πᾶν μέγα πλοῖον, πρὸς τούτοις, ὑπάρχουν τίμιαί τινες πέτραι δεμέναι εἰς σφραγίδας, εἰς

δακτυλίδια, καὶ εἰς ἄλλα χρήσιμα ἢ κοσμητικὰ σκεύη, ἐκ τῶν σκληροτέρων οὐσιῶν τῆς φύσεως συνιστάμενα· ἐπὶ τῶν πετρῶν αὐτῶν εἶναι γεγλυμμένα γράμματα καὶ διάφοροι εἰκόνες· τὰς δὲ γλυφὰς ταύτας ἐμποροῦν νὰ διατηρήσωσιν, ὅταν ἦναι κεκρυμμέναι εἰς ὑποβρύχια στρώματα, ὅσον καιρὸν ὁ κρύσταλλος διατηρεῖ τὸ φυσικόν του σχῆμα.

Τωόντι, λάφυρα ἐκ παντὸς αἰῶνος καὶ παντὸς ἔθνους, πολλὰ καὶ πολυτελῆ, ἔχει κεκρυμμένα εἰς τὰ βάθη του ὁ ὠκεανὸς, μαρτύρια εἰς μέλλοντας ἀπομεμακρυσμένους αἰῶνας τῶν ἐπὶ γῆς προϋπαρξάντων.

ΗΜΙΜΑΘΕΙΑ.

Μαθηνεοι εἰς τὰ θυμιάματα καὶ τὰς προσκυνήσεις τῆς ἀπαιδευσίας ὀλίγοι τινὲς κακῶς γραμματισμένοι ἀλαζόνες, σπουδάζουν νὰ δώξωσι τὴν φιλοσοφίαν, μόνην ἱκανὴν νὰ δείξῃ τὴν ὀρθὴν μέθοδον τῆς παιδείας, ποτὲ μὲν αὐτὴν κατηγοροῦντες ὡς ἐναντίαν τῆς θρησκείας, ποτὲ δὲ τοὺς ἐπαινέτας αὐτῆς κηρύτοντες ὡς ἀθρήσκους. Δὲν ἤθελαν εἴσθαι εὐτυχέστεροι καὶ τιμιώτεροι ἄνδρες, ἐὰν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀπαιδευσίαν εἶχαν καὶ τὰ ἤθη τοῦ Βολισσινοῦ ἱερέως, ὅστις ἔδειξεν ὅτι ὀλιγώτερον κακὸν εἶναι ἡ ἀμάθεια παρὰ τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἐδιδάχθησαν κακὴν καὶ ἀμέθοδον παιδείαν;

Εἶναι, φίλε, βέβαιον, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀπαιδεύτων εὐκολώτερον εὑρίσκει τις ἄνθρωπον χρηστὸν, παρὰ τῶν ὅσοι χωρὶς μέθοδον ὀρθὴν ἐπαιδεύθησαν. Τὸ αἴτιον εἶναι ὅτι ὁ παντάπασιν ἀπαίδευτος ὁμοιάζει τὸν παντάπασι τυφλόν· καὶ, ἂν ἡ φύσις δὲν τὸν ἔκτισεν ὁλότελα ἠλίθιον, φοβούμενος τὴν πτῶσιν, ἡσυχάζει εἰς τὸ σκότος. Ἐξεναντίας, ὁ κακῆς καὶ ἀμεθόδου παιδείας μέτοχος, φανταζόμενος ὅτι βλέπει πλέον τῶν ἄλλων, τολμᾷ νὰ περιπατῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σκοτίαν. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν κρατῇ εἰς τὰς χεῖρας καὶ βακτηρίαν, συντρίβει ὅ,τι τὸν ἀπαντήσῃ, νομίζων ὅτι εἶναι περικυκλωμένος ἀπὸ παντὸς εἴδους καὶ πάσης μορφῆς δαίμονας, χωρὶς κἂν νὰ ὑποπτεύεται, ὅτι ἀρρωστεῖ ἡ κεφαλή του, καὶ οἱ δαίμονες δὲν εἶναι περίγυρα, ἀλλὰ κατοικοῦν εἰς αὐτήν του τὴν ψυχήν.—Κορας.

Τα πλούτη μᾶς ἐνισχύουν ν' ἀγαθοποιῶμεν· ἀλλὰ, διὰ νὰ πράττωμεν τὸ ἀγαθὸν μὲ κοσμιότητα καὶ χάριν, χρειάζεταί τι, τὸ ὁποῖον ὁ πλοῦτος δὲν παρέχει· ἀκόμη καὶ τὰ πλέον οὐτιδανὰ πράγματα ἐμποροῦν νὰ χαρίζωνται εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται οὐτιδανά. Οἱ Μεγαρεῖς ἐπολιτογράφησαν τὸν Ἀλέξανδρον· τοιαύτη προσφορὰ ἔκαμε τὸν κοσμοκράτορα νὰ μειδιάσῃ· ἀλλ' ἐδέχθη εὐγνωμόνως τὸ τεκμήριον τοῦτο τοῦ σεβασμοῦ των, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι οὐδένα ποτὲ εἶχαν τιμήσειν οὕτως εἰμὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ αὐτόν.

Υπαρχουν τινὲς, τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἀξιολύπητοι, καὶ οἱ φίλοι πολὺ μᾶλλον.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΓΥΠΩΝ.

Κατα τὴν γνώμην πολλῶν, τὰ ζῶα ἐμποροῦν νὰ φανερόνωσιν εἰς ἄλληλα τοὺς διαλογισμούς των. Ὅτι μὲν ἐκφράζουν γενικὰ αἰσθήματα, εἶναι βεβαιότατον· πᾶν ζῶον, ἤχους προφέρον, ἔχει ἄλλην φωνὴν διὰ τὴν εὐχαρίστησιν, καὶ ἄλλην διὰ τὸν πόνον. Οἱ λαγωνικοὶ εἰδοποιοῦνται συναλλήλως ὅταν ὀσφρανθῶσι κυνήγιον· ἡ ὄρνις καλεῖ τοὺς νεοσσοὺς κλώζουσα, καὶ προφυλάττει αὐτοὺς ἀπὸ κίνδυνον ἀνακράζουσα.

Παρετηρήθη ὅτι μεταξὺ τῶν ἀλόγων ζώων τὰ πτηνὰ ἔχουν τὴν ποικιλωτέραν φωνήν· τωόντι, διὰ νὰ κοινοποιῶσι τὰς ὀλίγας χρείας τοῦ ἐνστιγματικοῦ βίου των σχεδὸν ἐξαρκεῖ τῶν ἤχων αὐτῶν ἡ ποικιλία. Εἰς τὰς κραυγὰς τῶν πτηνῶν ἡ περίεργεια ἢ μᾶλλον ἡ δεισιδαιμονία ἐστάθη πάντοτε προσεκτική· πολλοὶ ἐσπούδασαν τὴν διάλεκτον τοῦ πτερωτοῦ φύλου, καί τινες μάλιστα ἐκαυχήθησαν ὅτι ἐνόουν αὐτήν.

Οἱ ἐμπειρότεροι ἢ θαρραλεώτεροι διερμηνευταὶ τῆς τῶν ὀρνίθων συνομιλίας εὑρέθησαν κοινῶς μεταξὺ τῶν φιλοσόφων τῆς Ἀνατολῆς, εἰς χώραν, ὅπου ἡ γαλήνη τοῦ ἀέρος καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος ἑλκύουσι πολλάκις εἰς ἀγροὺς καὶ εἰς δάση τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τὸ γινόμενον εἴς τινας τόπους ἀπὸ ἰδιαιτέραν εὐκαιρίαν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ ἀλλαχοῦ ἀπὸ ἰδιαιτέραν ἐπιμέλειαν.

Βοσκὸς τῆς Βοεμίας, μακρὸν χρόνον εἰς τὰ δάση διατρίψας, ἔμαθε τὴν γλῶσσαν τῶν πτηνῶν· τοὐλάχιστον, μετὰ πλείστης πεποιθήσεως διηγεῖτο πολλάκις τὰ ἑφεξῆς, τῶν ὁποίων ὅμως ἀφίνομεν τὴν ἀξιοπιστίαν εἰς τὴν κρίσιν τῶν πεπαιδευμένων. 'Ἐνῷ,' λέγει, 'ἐκαθήμην ἐντὸς κοίλης πέτρας, βλέπων τὰ εἰς τὴν κοιλάδα βόσκοντα πρόβατά μου, ἤκουσα δύο γύπας ἀμοιβαδὸν κράζοντας ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου. Ἀμφοτέρων αἱ κραυγαὶ ἦσαν πρόθυμοι καὶ σπουδαῖαι. Περιέργεια μ' ἐκυρίευσεν ἀμέσως, καὶ παραιτήσας δι' ὀλίγην ὥραν τὴν φροντίδα τοῦ ποιμνίου μου, ἀνέβην βραδέως καὶ σιωπηλῶς ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν, μεταξὺ τῶν θάμνων κεκρυμμένος, ἑωσοῦ εὑρῆκα κοιλότητα, ὅπου ἠδυνάμην καθήμενος ν' ἀκούω χωρὶς μήτε νὰ ἐνοχλῶμαι, μήτε νὰ ἐνοχλῶ.

'Μετ' ὀλίγον ἐβεβαιώθην ὅτι ἔμελλα νὰ πληρωθῶ καλὰ διὰ τὸν κόπον μου· διότι μία γὺψ, μὲ ἡλικίαν καὶ φρόνησιν, καθημένη ἐπί τινος γυμνῆς ἄκρας, ἐδίδασκε τοὺς περιεστῶτας νεοσσοὺς τίνι τρόπῳ νὰ πορίζωνται τὰ ἀναγκαῖα, μὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο μάθημα προετοιμάζουσα τοὺς φιλτάτους υἱοὺς καὶ θυγατέρας της νὰ ἐξέλθωσιν ἐλεύθεροι καὶ αὐτεξούσιοι εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς οὐρανούς.

'Τέκνα μου,' εἶπεν ἡ γὺψ, 'αἱ παραγγελίαι μου τόσον δὲν σᾶς χρειάζονται, ἐπειδὴ καλῶς γνωρίζετε τὰς πράξεις μου· μὲ ἴδετε ν' ἁρπάζω τὴν ὄρνιθα ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ γεωργοῦ, μὲ ἴδετε νὰ πιάνω τὸν λαγὼν εἰς τοὺς θάμνους, καὶ τὸ ἐρίφιον εἰς τὴν βοσκήν· γνωρίζετε πῶς νὰ ἐμπήγετε τοὺς ὄνυχας, καὶ νὰ ἰσοσταθμίζεσθε ὁπόταν σηκόνετε φορτίον. Ἀλλ' ἐγεύθητε καὶ νοστιμωτέραν τροφήν· πολλάκις εὔφρανα τὴν οἰκογένειάν μου μὲ κρέας ἀνθρώπινον.' 'Εἰπέ μας,' εἶπαν οἱ μικροὶ γύπες, 'ποῦ εὑρίσκεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ πόθεν γνωρίζεται· ἡ σὰρξ αὐτοῦ βέβαια εἶναι τῶν γυπῶν ἡ φυσικὴ τροφή. Διατί ποτὲ δὲν μᾶς ἔφερες ὁλόκληρον ἄνθρωπον εἰς τὴν φωλεάν;' 'Εἶναι πολὺ ὀγκώδης,' εἶπεν ἡ μήτηρ· 'ὅταν εὕρωμεν ἄνθρωπον, δυνάμεθα μόνον ν' ἀποσπάσωμεν τὴν σάρκα του, ἀφίνομεν δὲ τὰ κόκκαλα ἐπὶ γῆς.' 'Ἀλλ' ἂν ὁ ἄνθρωπος ἦναι τόσον μεγάλος, πῶς τὸν φονεύετε; Σεῖς φοβεῖσθε τὸν λύκον καὶ τὴν ἄρκτον· μὲ ποίαν δύναμιν καθιστάνονται οἱ γύπες ἀνώτεροι τοῦ ἀνθρώπου; Ἄρα εἶναι ὁ ἄνθρωπος πλέον ἀβοήθητος ἀπὸ τὸ πρόβατον;' 'Ἡμεῖς,' ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, 'ποσῶς δὲν ἔχομεν τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν ἔχωμεν καὶ τὴν πανουργίαν του· σπανίως δὲ οἱ γύπες ἤθελαν ἀπογεύεσθαι τὸ κρέας αὐτοῦ, ἂν ἡ φύσις, ἥτις τὸν ἔκαμε πρὸς χρῆσίν μας, δὲν εἶχεν ἐγκεχυμένην εἰς αὐτὸν μίαν ἀλλόκοτον ἀγριότητα, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε παρετήρησα εἰς ἄλλο τι ὄν, τρεφόμενον ἐπὶ γῆς. Πολλάκις δύο ἀγέλαι ἀνθρώπων συναπαντώμεναι σείουν τὴν γῆν ἀπὸ τὸν κρότον, καὶ γεμίζουν ἀπὸ πῦρ τὸν ἀέρα. Ὁπόταν ἀκούῃς θόρυβον, καὶ βλέπῃς πῦρ ἀστράπτον ἐπὶ τῆς γῆς, πέτα ὅσον τάχιστα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, διότι βέβαια οἱ ἄνθρωποι ἀφανίζουν ἀλλήλους· ἐκεῖ θέλεις εὑρεῖν τὴν γῆν ἀχνίζουσαν ἀπὸ αἷμα, καὶ σκεπασμένην ἀπὸ πτώματα, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ εἶναι διαμελισμένα καὶ κατεσπαραγμένα, πρὸς εὐκολίαν τῶν γυπῶν.' 'Ἀλλ' ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι θανατώσωσι τὸ θήραμά των,' εἶπεν ὁ μαθητής, 'διατί τάχα δὲν τὸ τρώγουν; Ὁ λύκος, ὅταν θανατώσῃ πρόβατον, δὲν ἀφίνει τὸν γύπα νὰ τὸ ἐγγίξῃ, πρὶν αὐτὸς χορτάσῃ. Δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἄλλου εἴδους λύκος;' 'Ὁ ἄνθρωπος,' εἶπεν ἡ μήτηρ, 'εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τὸ ὁποῖον φονεύει μὲν, ἀλλὰ δὲν κατατρώγει τὸ φονευθέν· καὶ τοῦτο δὰ κάμνει αὐτὸν εὐεργέτην τῆς φυλῆς μας.' 'Ἂν οἱ ἄνθρωποι σκοτόνωσι τὸ ἰδικόν μας θήραμα, καὶ προετοιμάζωσιν αὐτό,' εἶπεν ὁ νεοσσὸς, 'τίς ἡ χρεία νὰ κοπιάζωμεν ἡμεῖς διὰ τὸν ἑαυτόν μας;' 'Μάλιστα καὶ εἶναι χρεία,' ἀπεκρίθη ἡ καλὴ μήτηρ, 'ἐπειδὴ πολλάκις ὁ ἄνθρωπος μένει πολὺν καιρὸν ἥσυχος εἰς τὸ σπήλαιόν του. Οἱ γηραλέοι γύπες γνωρίζουν τὸν καιρὸν τῆς σφαγῆς. Ὅταν ἴδῃς νὰ κινῆται πλῆθος ἀνθρώπων συμπυκνωμένον ὡς κοπάδιον πελαργῶν, ἐμπορεῖς νὰ συμπεράνῃς ὅτι κυνηγοῦν, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον θέλεις χορτάσειν ἀπὸ ἀνθρώπινον αἷμα.' 'Ἀλλ' ἐπεθύμουν πολὺ νὰ μάθω,' εἶπεν ὁ νεοσσὸς, 'τὸ αἴτιον τῆς ἀμοιβαίας ταύτης σφαγῆς· ἐγὼ ποτὲ δὲν ἠμπόρουν νὰ φονεύσω, ὅ,τι δὲν ἠμπόρουν νὰ φάγω.' 'Τέκνον μου,' εἶπεν ἡ μήτηρ, 'εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δὲν δύναμαι οὔτ' ἐγὼ ν' ἀποκριθῶ, ἂν καὶ λογίζωμαι τὸ ἀγχινοώτερον ἀπὸ τὰ ὄρνεα τοῦ βουνοῦ μας. Ὅτε ἤμην νέα, ἐπεσκεπτόμην συχνὰ γέροντα τινὰ γύπα, ὅστις ἐκατοίκει ἐπὶ τῶν Καρπαθίων βράχων· εἶχε κάμειν πολλὰς παρατηρήσεις· ἤξευρεν ὅλα τὰ κατατόπια, ἐξ ἀνατολῆς μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅσα παρεῖχαν θήραμά τι· ἔτος δὲν ἐπέρνα χωρὶς νὰ εὐφρανθῇ ἀπὸ ἀνθρώπινα ἐντόσθια. Αὐτὸς ἦτο γνώμης ὅτι ἐφαίνοντο μόνον ζωὴν ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι, ἐνῷ κατ' ἀλήθειαν ἦσαν φυτὰ μὲ δύναμιν κινήσεως· καὶ ὅτι, καθὼς οἱ κλάδοι τῆς δρυὸς συγκρούονται ὑπὸ τῆς ἀνεμοζάλης, διὰ νὰ παχύνωνται οἱ χοῖροι ἀπὸ τὰς πιπτούσας βαλάνους, οὕτω διά τινος ἀκατανοήτου δυνάμεως ὠθοῦνται οἱ ἄνθρωποι ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου, ἑωσοῦ χάνουν πᾶσαν δύναμιν, ὥστε νὰ τρέφωνται οἱ γύπες. Ἄλλοι φρονοῦν ὅτι παρετήρησαν ἐπινόησίν τινα καὶ πολιτικὴν μεταξὺ τῶν κακοποιῶν τούτων πλασμάτων· οἱ δὲ πλησιέστερον αὐτῶν περιϊπτάμενοι θέλουν ὅτι εἰς πᾶσαν ἀγέλην ὑπάρχει ἕνας διευθύνων τοὺς λοιποὺς, καὶ κατεξαίρετον ἀπὸ τὴν σφαγὴν εὐφραινόμενος. Διατί ὅμως ἀξιοῦται τοιαύτης ὑπεροχῆς, ἀγνοοῦμεν· σπανίως εἶναι εἴτε ὁ μέγιστος, εἴτε ὁ τάχιστος, ἀλλὰ δεικνύει διὰ τῆς προθυμίας καὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ ὅτι εἶναι, πρὸ πάντων, φίλος τῶν γυπῶν.'

ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Πας ὁ ἀκούων τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου αἰσθάνεται κάποτε ἀσύνηθές τι. Τὸν φαίνεται ὅτι κάτι, ὡς φῶς, λάμπει εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐνδυναμόνει νὰ ἀνακαλύπτῃ ὅσα ποτὲ οὔτε ἴδεν, οὔτε παρετήρησεν. Ὅταν τὸ φῶς τοῦτο ἀδιακόπως ἐξακολουθῇ νὰ λάμπῃ, ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει πλήρη καὶ ἀναμφίβολον πεποίθησιν περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, πεποίθησιν, λέγω, τὴν ὁποίαν ποτὲ ἀρχήτερα δὲν ἠσθάνθη.

Τότε θεωρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὅτι εἶναι τωόντι ἁμαρτωλὸς, καὶ ὅτι ὡς τοιοῦτος ὑπόκειται εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐὰν δὲν εὑρεθῶσιν ἰσχυρά τινα μέσα διὰ νὰ τὸν σύρωσι, χάνεται ἐξ ὁλοκλήρου. Καὶ βέβαια φροντίζει πολλὰ διὰ νὰ εὕρῃ τὰ μέσα ταῦτα· ἀναγινώσκει συχνότερον τὰς Γραφὰς, ἀκούει τὸ Εὐαγγέλιον μὲ προσοχὴν μεγαλητέραν παρὰ τὸ σύνηθες, γίνεται ἐπιμελέστερος ὡς πρὸς τὴν σωτηρίαν του, καὶ ἴσως προσεύχεται εἰς τὸ κρυπτὸν διὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν του.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὁ Χριστὸς τωόντι στέκει εἰς τὴν θύραν τῆς καρδίας του, καὶ κρούει διὰ νὰ ἐμβῇ, καὶ δὲν εἶναι κάμμία ἀμφιβολία ὅτι συνευρίσκεται μὲ τὸν τοιοῦτον πραγματικῶς, ἀλλ' ἀοράτως, καθὼς καὶ συνευρίσκετο ποτὲ μὲ τοὺς Ἰουδαίους, ὅτε εἶπεν, 'Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστι· περιπατεῖτε, ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς· ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.'

Τωοντι πολλοὶ καταφρονοῦν τὰ πλούτη καὶ τὰς τιμάς· ὄχι ὅμως τὰ ἰδικά των, ἀλλὰ τὰ ξένα.

ΤΟ ΣΚΟΤΟΣ.

Ω ΣΚΟΤΟΣ, πρώτιστε γονεῦ καὶ ῥίζα τῶν ἁπάντων,
Ὦ ὑπερμέγιστος ἀρχὴ καὶ μήτρα τοῦ κόσμ' ὅλου,
Τὸ πᾶν πηγάζει ἀπὸ σοῦ πρὸ χρόνων ἀπεράντων·
Σὺ περιέζωσας τὸ πᾶν ἐν εἴδει περιβόλου.

Τὴν θαυμαστήν σου γέννησιν ὁ χρόνος δὲν γνωρίζει·
Ἡ γέννησιν δὲν ἔλαβες, ὡς ἡ αἰωνιότης·
Τὸ φῶς σὲ εἶν' ἐφάμιλλον, τολμᾷ νὰ σὲ λακτίζῃ·
Τὴν ὕπαρξίν του πλὴν τὸ φῶς σὲ χρεωστεῖ ἐν πρώτοις.

Εἰς τί μονὰς διέτριβες μεμακρυσμένου τόπου;
Εἰς τῶν βροτῶν ἀπρόσιτον τὰ ἑλαφρὰ κρανία,
Ἄϋλον, ἀσχημάτιστον, ἵπτασο ἐκεῖ ὅπου
Οὔτε ποτὲ σὲ ἔφθανεν ἡ τοῦ θνητοῦ σοφία.

Κ' ἐμπνέομεν κ' ἐκπνέομεν ἐντὸς τοῦ σοῦ στοιχείου·
Σὺ ἄλφα καὶ ὠμέγα μας, ἀρχὴ καὶ τελευτή μας·
Μονάρχης ὑπερμέγιστος τῆς μήτρας, τοῦ μνημείου,
Κρατεῖς τὸ σῶμα, καὶ ἀλλοῦ ἂν φύγῃ ἡ ψυχή μας.

Ἐκ φόβου καταπλήσσεται ἡ σιγαλέα σφαῖρα,
Ὅταν ἀρχίσ' ἡ πτέρυξ σου σκιὰς νὰ παρατάττῃ·
Τότε ἁρπάζει ἡ σιγὴ τοὺς πόντους, τὸν ἀέρα,
Τότε ἡ χθὼν σὲ σέβεται, καὶ σάββατον φυλάττει.

Ἐς τὰς γαληνίους σου σκιὰς τὰ πνεύματά μας χαίρουν·
Τὸν πέπλον σου τὸν ἀγαποῦν, τὴν νύκτα σου δοξάζουν·
Εἰς μνήματα, εἰς σπήλαια τὸ βάδισμά των φέρουν·
Τὸ λυκαυγὲς τὰ ἐνοχλεῖ· τὸ φῶς ἀηδιάζουν.

Τὰ στερεὰ τὰ σώματα τὸ φῶς τὸ ἀποκλείουν·
Δὲν δέχονται ἀκτίνος του τὸ πλέον στιλπνὸν κέντρον·
Πλὴν σὲ νὰ ἀποκρούσωσι τί πράγματα ἰσχύουν;
Ἀνάσσεις εἰς τὰ βάραθρα, καὶ κατοικεῖς τὸ κέντρον.

Κυττάζω τὴν πολύτιμον σπινθηροβόλον πέτραν·
Εἰς σὲ ἀφεύκτως χρεωστεῖ τὴν λάμψιν της, ὦ σκότος·
Αὐτὴ καὶ ὅταν εὑρεθῇ 'ς τὴν τῆς νυκτὸς φαρέτραν,
Αἱ φυσικαὶ ἀκτῖνές σου τὴν στίλβουν αὐτοφώτως.

Ἡ σεβασμία κάρα σου ὁπόταν ἐκπροβάλλῃ,
Γνησίας νυκτὸς δέματα ἐνῶ τὴν εὐπρεπίζουν,
Ὦ, πῶς τὰ Αἰθιοπικὰ μὲ τέρπουν τὰ σὰ κάλλη!
Τί κάλλη! ἐβενόστιλπνα, αὐτόσκοτα φωτίζουν.

Σκορπίζεις ἀμερόληπτον τὰ μειδιάματά σου·
Σὺ παντελῶς διαφορὰν ἐδῶ χαμαὶ δὲν βλέπεις·
Τὸ φῶς ζητεῖ διαφορὰς, πλὴν 'ς τὰ βασίλειά σου
Τὴν γενικὴν ἰσότητα, μονάρχα, ἐπιτρέπεις.

Ὁ μοναχὸς 'ς τὸ ζοφερὸν κελλί του γαληνίζει,
Καθὼς εἰς τὸν παράδεισον οἱ μάκαρες ἐκεῖνοι·
Τὸ πνεῦμά του ἀπὸ χαρὰν οὐράνιον γεμίζει·
Καὶ χύνεις τέρψεις ἱλαρὰς, ὅσας τὸ φῶς δὲν χύνει.

Εἰς σκοτισμένα σπήλαια ἀνέπτυσσε τοπάλαι
Ὅλα του τὰ μυστήρια πᾶν ἱερὸν μαντεῖον·
Ἐς τὴν τῆς θρησκείας ἀπαρχὴν τοῦ σκότους αἱ φιάλαι
Χυθεῖσαι, ἔχρισαν τὸ ΟΝ καὶ φοβερὸν καὶ θεῖον.

Ὁπόταν ἐπὶ τοῦ Χωρὴβ ἵστατ' ὁ παντοκράτωρ,
Τὴν παναγίαν ταύτην γῆν ἐφρούρουν αἱ σκιαί σου,
Καὶ ἐνδυμένος σκοτεινὰ σύννεφα ὁ ἀπάτωρ,
Ἠθέλησε καὶ ἔγιναν σκηναί του αἱ σκηναί σου.

Ὁπόταν μὲ τὸ κράτος του ἐφάνη ὡπλισμένος,
Κρύψας τὸ φῶς, ἀόρατος ἐκεῖνος, ἐθεώρει·
Καὶ, νομοδότης φοβερὸς ὁ πλάστης, κεκλεισμένος
Εἰς τοὺς στροβίλους μεταξὺ, σὲ μόνον, σὲ ἐφόρει.

Πρὶν τὰ θεμέλια τῆς γῆς εἰσέτι νὰ βληθῶσι,
Πρὶν τὸ λαμπρὸν στερέωμα νὰ γεννηθῇ ἀκόμη,
Πρὶν ὕλη, τόπος, καὶ καιρὸς ἔτι νὰ γνωρισθῶσι,
'Σ τὰ κράτη ταῦτα ἴσχυον οἱ σοὶ, μονάρχα, νόμοι.

Πλὴν τώρα ἡ γαλήνιος, ξενόφωτος σελήνη
Εἰς τὴν μικρὰν νυκτερινὴν μερίδα σ' ἐπεμβαίνει·
Ὁλοτελῶς ἀπείθαρχα τὰ τῶν ἀστέρων σμήνη!
Ἀπὸ ἀντάρτας δούλους σου τὸ κράτος σου χωλαίνει.

Ἄ! μή σε μέλῃ· τοῦ φωτὸς ὁ θρόνος θὰ κρημνίσῃ·
'Σ τὸν ὄλεθρον τοῦ σύμπαντος τὸν σὸν θὰ στήσῃς θρόνον.

Ἡ δύναμις τῆς φύσεως θὰ σὲ ὑποχωρήσῃ,
Καὶ θέλεις ἄρχειν σὺ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Μετάφ. Ι. Ι. Σ.

ΚΑΙ πολυαριθμότεροι καὶ καρτερικώτεροι ἐστάθησαν οἱ μάρτυρες τῆς κακίας παρὰ τοὺς μάρτυρας τῆς ἀρετῆς. Τόσον τετυφλωμένους ἔχουσιν ἡμᾶς τὰ πάθη, ὥστε πλειότερα πάσχομεν διὰ νὰ κολασθῶμεν, παρὰ διὰ νὰ σωθῶμεν.

ΚΑΤΑ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1839 ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν περὶ τὰ 1,100 πονήματα, ἐκ τῶν ὁποίων 400 Γαλλικὰ, 200 Ἰταλικὰ 172 Ἀγγλικὰ, 118 Γερμανικὰ, 48 Ἱσπανικὰ, κα 150 εἰς διαφόρους ἄλλας γλώσσας ἀρχαίας καὶ νεωτέρας.

Ο ΕΠΙ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Γαλλίαν διέταξεν ἐσχάτως, ὅτι πᾶς σπουδαστὴς εἰς τὰ βασιλικὰ γυμνάσια τῆς Γαλλίας ἀνάγκη πᾶσα νὰ μανθάνῃ μίαν ζῶσαν ξένην Εὐρωπαϊκὴν διάλεκτον· οἱ ἐν Παρισίοις μαθητευόμενοι εἶχαν νὰ ἐκλέξωσιν ἢ τὴν Ἀγγλικὴν ἢ τὴν Γερμανικήν· φαίνεται δὲ ὅτι 406 ἐπροτίμησαν τὴν Ἀγγλικὴν, καὶ 165 τὴν Γερμανικήν.

ΤΑ συγγράμματα τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστὶ, ἐξεδόθησαν νεωστὶ εἰς Παρισίους, ὁμοιόμορφα μὲ τὰ τοῦ Χρυσοστόμου.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Βαυαρίας ἠγόρασεν εἰς Ῥώμην 1800 σκεύη Τυῤῥηνικὰ, τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ Πινακοθήκην.